

Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия

2011 EDITION

**Насоки на ОИСР
за
мултинационални
предприятия**

Настоящото издание е публикувано под отговорността на генералния секретар на ОИСР. Изложените становища и аргументи не отразяват непременно официалните възгледи на Организацията или на правителствата на нейните страни-членки.

Моля, цитирайте настоящата публикация като:
ОИСР (2011), *Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия*, Издание на ОИСР. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264115415-en>

ISBN 978-92-64-11528-6 (печатно издание)

ISBN 978-92-64-11541-5 (PDF)

Поправки към публикации на ОИСР могат да бъдат намерени онлайн на адрес:

www.oecd.org/publishing/corrigenda. © OECD 2011 г.

Можете да копирате, изтеглите или разпечатате съдържание на ОИСР за Ваша лична употреба, и можете да включвате откъси от публикации, бази данни и мултимедийни продукти на ОИСР във Вашите собствени документи, презентации, блогове, уеб сайтове и учебни материали, при условие че ОИСР е посочена като източник и собственик на авторските права по подходящ начин. Всички искания за публично или търговско използване и авторски права за превод следва да бъдат изпратени на електронен адрес rights@oecd.org. Исканията за разрешение да се копират части от настоящия материал за публични или търговски цели трябва да бъдат адресирани директно до Центъра за уреждане на авторски права (ССС) на електронен адрес info@copyright.com или до Centre français d'exploitation du droit de copie (CFC) на електронен адрес contact@cfcopies.com.

Предговор

Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия са препоръки, адресирани от правителствата към мултинационални предприятия, опериращи в или от съседни страни. Те предоставят необвързващи принципи и стандарти за отговорно бизнес поведение в глобален контекст, съобразен с приложимите закони и международно признати стандарти. *Насоките* са единственият многостранно съгласуван и изчерпателен кодекс за отговорно бизнес поведение, който правителствата са поели ангажимент да насърчават.

Препоръките на *Насоките* изразяват споделените ценности на правителствата на държави, от които произхожда голям дял от преките международни инвестиции и които са дом на много от най-големите мултинационални предприятия. *Насоките* имат за цел да насърчават положителния принос на предприятията за икономическия, екологичния и социалния прогрес в световен мащаб.

Насоките са подкрепени от уникален механизъм за изпълнение на Националните контактни точки (NCP), агенции, създадени от придържащи се правителства за насърчаване и прилагане на *насоките*. NCP подпомагат предприятията и техните участващи страни да предприемат подходящи мерки за по-нататъшно прилагане на *Насоките*. Те също така предоставят платформа за посредничество и помирение за решаване на практически проблеми, които могат да възникнат.

На 4 май 2010 г. правителствата на 42-те държави от ОИСР и извън ОИСР, които се придържат към Декларацията на ОИСР за международните инвестиции и мултинационалните предприятия и свързаното с нея решение, започнаха работа по актуализиране на *Насоките* за отразяване на промените в пейзажа на международните инвестиции и мултинационалните предприятия след последният преглед през 2000 г. Договорените промени имат за цел да гарантират постоянната роля на *Насоките* като водещ международен инструмент за насърчаване на отговорното бизнес поведение.

Актуализираните *Насоки* и свързаното с тях решение бяха приети от 42 придържащи се правителства на 25 май 2011 г. на 50-та годишнина на министърската среща на ОИСР.

Промените в *Насоките* включват:

- Нов и всеобхватен подход за надлежна проверка и отговорно управление на веригата за доставки, представляващ значителен напредък спрямо предишните подходи.
- Важни промени в много специализирани глави, като например Заетост и Индустиални отношения; Борба с подкупите, искане на подкупи и изнудване, Околна среда, Интереси на потребителите, Оповестяване и Данъчно облагане.
- По-ясни и засилени процедурни насоки за засилване на ролята на НСП, подобряване на тяхната ефективност и насърчаване на функционалната равностойност.
- Проактивна програма за прилагане за подпомагане на предприятията при изпълнение на техните отговорности при възникване на нови предизвикателства

Актуализацията на насоките беше проведена от придържащите се правителства и включваше интензивни консултации с широк кръг участващи страни и партньори. Всички държави, които не са в съседство с Г-20, бяха поканени да участват при равни условия; те направиха важен принос, както и участниците в регионалните консултации в Азия, Африка, Латинска Америка и Близкия Изток и Северна Африка. Консултативният комитет по проблемите на бизнеса и индустрията при ОИСР, Синдикалният консултативен комитет към ОИСР и OECD Watch (мрежа на гражданското общество) представиха възгледите на бизнеса, работническите организации и неправителствените организации (НПО) чрез редовни консултативни срещи и активното им участие в Консултативната работна група на председателя, отговорна за актуализацията на насоките. Специалният представител на Генералния секретар на ООН по проблемите на бизнеса и правата на човека, проф. Джон Руги, Международната организация на труда, заедно с други международни организации, също предостави обширен принос за актуализацията.

Комитета на ОИСР по конкуренция; Политика за защита на потребителите; Корпоративно управление; Заетост, труд и социални проблеми; Политика по околна среда; Фискални проблеми; и Работната група на ОИСР по проблемите на корупцията в международните търговски сделки допринесоха за преразглеждането на съответните специализирани глави от *Насоките*.

Работата по актуализацията беше подкрепена от Отдела за инвестиции като секретариат на Инвестиционния комитет на ОИСР в тясно сътрудничество с правната дирекция; Центърът за данъчна политика и администрация; Отдел за борба с корупцията; Отделът по конкуренция; Отдел „Корпоративни проблеми“; Отдел за анализ и политика на заетостта; Отдел за интеграция на околната среда и икономиката; и Отдела за информация, комуникации и потребителска политика.

Съдържание

Декларацията на ОИСР за международните инвестиции и мултинационалните предприятия.....	7
--	---

Част I

Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия

Препоръки за отговорно бизнес поведение в глобален контекст

I. Предговор.....	13
II. Понятия и принципи	17
III. Общи политики	19
IV. Оповестяване	27
V. Права на човека	31
VI. Заетост и индустриални отношения	35
VII. Околна среда.....	42
VIII. Борба с подкупите, искане на подкупи и изнудване	47
IX. Интереси на потребителите	51
X. Наука и Технологии	55
XI. Конкуренция	57
XII. Данъчно облагане.....	60

Част II

Процедурни насоки на ОИСР за мултинационални предприятия

Изменение на решението на Съвета относно насоките на ОИСР за мултинационални предприятия.....	67
I. Национални контактни точки (NCP).....	68
II. Инвестиционен комитет	68
III. Преглед на решението	69
IV. Процедурни насоки	71
I. Национални контактни точки	71
II. Инвестиционен комитет	74
Коментар относно процедурите за изпълнение	77
I. Коментар относно процедурните насоки за NCP.....	78
II. Коментар относно процедурните насоки за инвестиционния комитет.....	88

ДЕКЛАРАЦИЯТА НА ОИСР ЗА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ И МУЛТИНАЦИОНАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

25 МАЙ 2011 Г.

ПРИДЪРЖАЩИТЕ СЕ ПРАВИТЕЛСТВА¹

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД, ЧЕ:

- Международната инвестиция е от голямо значение за световната икономика и допринесе значително за развитието на техните страни;
- Мултинационалните предприятия играят важна роля в този инвестиционен процес;
- Международното сътрудничество може да подобри климата за чуждестранни инвестиции, да насърчи положителния принос на мултинационалните предприятия за икономическия, социалния и екологичния прогрес и да намали и разреши трудностите, които могат да възникнат от техните дейности;
- Ползите от международното сътрудничество се увеличават чрез адресиране на проблеми, свързани с международните инвестиции и мултинационалните предприятия, чрез балансирана рамка от взаимосвързани инструменти;

¹ Към 25 май 2011 г. придържащите се правителствата, които препоръчват спазването на Насоките за многонационалните предприятия са правителствата на всички членове на ОИСР, както и на Аржентина, Бразилия, Египет, Латвия, Литва, Мароко, Перу и Румъния. Европейската общност беше поканена да се присъедини към раздела за Националното третиране на проблеми, попадащи в нейната компетентност.

ДЕКЛАРИРАХА, ЧЕ:

- Насоки за мултинационални предприятия
- I. Препоръчват съвместно на мултинационални предприятия, опериращи на или от тяхна територия, спазването на насоките, изложени в Приложение 1 към настоящия регламент², като вземат предвид съображенията и разбиранията, изложени в предговора и са неразделна част от тях;”
- Национално третиране
- II. Придържашите се правителства следва, в съответствие със своите нужди да поддържат обществения ред, да защитават основните си интереси за сигурност и да изпълняват ангажиментите, свързани с международния мир и сигурност, да се съгласуват с предприятия, опериращи на тяхна територия и притежавани или контролирани пряко или косвено от граждани на друго придържашо се държавно правителство (наричано по-долу „Предприятия с чуждестранен контрол“) третиране съгласно техните закони, подзаконови и административни практики, в съответствие с международното право и не по-неблагоприятно от това, предоставено в подобни ситуации на местните предприятия (наричано по-долу „национално третиране“);
2. Придържашите се правителства ще обмислят да прилагат принципа на „Национално третиране“ по отношение на държави, различни от придържашите се правителства;
3. Придържашите се правителства ще се стремят да гарантират, че техните териториални подразделения прилагат принципа на „национално третиране“;
4. Тази декларация не се отнася до правото на придържашите се правителства да регулират навлизането на чуждестранни инвестиции или условията за създаване на чуждестранни предприятия;²

² Текстът на *Насоките за мултинационални предприятия* е възпроизведен в част I на настоящата публикация.

Противоречиви изисквания	III.	Ще си сътрудничат с цел избягване или ограничаване на налагането на противоречиви изисквания на многонационалните предприятия и че ще вземат предвид общите съображения и практическите подходи, посочени в Приложение 2 към настоящия регламент ³ .
Международни инвестиционни стимули и възпиращи стимули	IV.	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="346 413 1082 499">1. Признават необходимостта от засилване на сътрудничеството си в областта на преките международни инвестиции; <li data-bbox="346 534 1082 751">2. По този начин те признават необходимостта да отдадат дължимата тежест на интересите на придържащите се правителства, засегнати от специфични закони, подзаконовни актове и административни практики в тази област (наричани по-долу "мерки"), предоставящи официални стимули и възпиращи фактори за преки международни инвестиции; <li data-bbox="346 786 1082 911">3. Придържащите се правителства ще се стремят да направят такива мерки възможно най-прозрачни, за да може да се установи тяхното значение и цел и че информацията за тях може да бъде лесно достъпна;
Процедури за консултации	V.	Са готови да се консултират помежду си по горепосочените проблеми в съответствие със съответните решения на Съвета;
Преглед	VI.	Ще преразглеждат горепосочените проблеми периодично с оглед подобряване на ефективността на международното икономическо сътрудничество между придържащите се правителства по проблеми, свързани с международните инвестиции и мултинационалните предприятия.

³ Текстът на общи съображения и практически подходи относно конфликтните изисквания, наложени на многонационалните предприятия, е достъпен на уебсайта на ОИСР www.oecd.org/daf/investment.

Част I

Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия

Препоръки за отговорно бизнес поведение в глобален контекст

Текст и Коментари

Забележка на Секретариата: Коментарите относно *Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия* бяха приети от Инвестиционния комитет в разширена сесия, включително осемте привърженици, които не са членки* към *Декларацията за международните инвестиции и мултинационалните предприятия*, за да предоставят информация и обяснение на текстът на *Насоките за мултинационални предприятия* и Решението на Съвета относно *Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия*. Те не са част от Декларацията за международните инвестиции и мултинационалните предприятия или от *Решението на Съвета относно Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия*.

В тази публикация коментарите са поставени след Главата, за която се отнасят, и са номерирани последователно от 1 до 106.

*

Аржентина, Бразилия, Египет, Латвия, Литва, Мароко, Перу и Румъния.

Предговор

1. *Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия (Насоките)* са препоръки, адресирани от правителствата към мултинационални предприятия. Насоките имат за цел да гарантират, че дейността на тези предприятия е в хармония с правителствените политики, да укрепят основата на взаимното доверие между предприятията и обществата, в които оперират, да спомогнат за подобряване на климата за чуждестранни инвестиции и за засилване на приноса за устойчиво развитие произведени от мултинационални предприятия. *Насоките са част от Декларацията на ОИСР за международните инвестиции и мултинационални предприятия*, чиито други елементи са свързани с националното третиране, противоречиви изисквания към предприятията и международните инвестиционни стимули и възпиращи фактори. *Насоките* предоставят доброволни принципи и стандарти за отговорно бизнес поведение в съответствие с приложимите закони и международно признати стандарти. Страните, които се придържат към *Насоките*, поемат задължителен ангажимент за тяхното изпълнение в съответствие с *Решението на Съвета на ОИСР относно Насоките за мултинационални предприятия на ОИСР*. Освен това проблемите, обхванати от *Насоките*, могат също да бъдат предмет на националното законодателство и международните ангажименти.
2. Международният бизнес претърпя дълбоки структурни промени и самите *Насоки* се развиха, за да отразят тези промени. С нарастването на услугите и индустриите, изискващи знания и разрастването на интернет икономиката, услугите и технологичните предприятия играят все по-важна роля на международния пазар. Големите предприятия все още са основен дял от международните инвестиции и има тенденция към мащабни международни сливания. В същото време чуждестранните инвестиции от малки и средни предприятия също се увеличават и тези предприятия сега играят значителна роля на международната сцена. Мултинационалните предприятия, подобно на техните национални партньори, са се развили, за да обхващат по-широк спектър от бизнес споразумения и организационни форми. Стратегическите съюзи и по-тесните отношения с доставчици и изпълнители обикновено размиват границите на предприятието.

3. Бързата еволюция в структурата на мултинационалните предприятия се отразява и в техните операции в развиващия се свят, където преките чуждестранни инвестиции бързо нарастват. В развиващите се страни мултинационалните предприятия се диверсифицират отвъд първичното производство и добивната промишленост в производство, монтаж, развитие на вътрешния пазар и услуги. Друго ключово развитие е появата на мултинационални предприятия, базирани в развиващите се страни като основни международни инвеститори.
4. Дейността на мултинационалните предприятия чрез международната търговия и инвестициите засили и задълбочи връзките, които присъединяват страните и регионите на света. Тези дейности носят съществени ползи за страната и държавата-домакин. Тези ползи се получават, когато мултинационалните предприятия доставят продуктите и услугите, които потребителите искат да купят на конкурентни цени и когато предоставят справедлива възвръщаемост на доставчиците на капитал. Техните търговски и инвестиционни дейности допринасят за ефективното използване на капитала, технологиите и човешките и природните ресурси. Те улесняват преноса на технологии между регионите на света и разработването на технологии, които отразяват местните условия. Чрез официалното обучение и предприятията за обучение на работното място също насърчават развитието на човешкия капитал и създават възможности за заетост в държавите-домакини.
5. Характерът, обхватът и бързината на икономическите промени представиха нови стратегически предизвикателства пред предприятията и техните участващи страни. Мултинационалните предприятия имат възможност да прилагат политики за най-добри практики за устойчиво развитие, които се стремят да осигурят съгласуваност между икономическите, екологичните и социалните цели. Способността на мултинационалните предприятия да насърчават устойчивото развитие се увеличава значително, когато търговията и инвестициите се провеждат в контекста на отворени, конкурентни и подходящо регулирани пазари.
6. Много мултинационални предприятия доказаха, че спазването на високите стандарти за поведение може да засили растежа. Днешните конкурентоспособни сили са интензивни и мултинационалните предприятия са изправени пред различни правни, социални и регулаторни условия. В този контекст някои предприятия могат да бъдат изкушени да пренебрегнат подходящи принципи и стандарти на поведение в опит да получат неоправдано конкурентно предимство. Подобни практики от малцина могат да поставят под въпрос репутацията на мнозина и могат да предизвикат опасения на обществото.
7. Много предприятия са отговорили на тези проблеми на обществото чрез разработване на вътрешни програми, системи за насоки и

управление, които са в основата на техния ангажимент за добро корпоративно гражданство, добри практики и добър бизнес и поведение на служителите. Някои от тях са се обърнали към консултантски, одиторски и сертификационни услуги, допринасящи за натрупването на експертен опит в тези области. Предприятията също насърчиха социалния диалог за това какво представлява отговорното бизнес поведение и работиха със участващите страни, включително в контекста на инициативи за много участващи страни, за да разработят насоки за отговорно бизнес поведение. *Насоките* изясняват споделените очаквания за бизнес поведение на спазваните от тях правителства и предоставят ориентир за предприятията и за други участващи страни. По този начин, *Насоките* допълват и засилват частните усилия за определяне и прилагане на отговорно бизнес поведение.

8. Правителствата си сътрудничат помежду си и с други участници за укрепване на международната правна и политическа рамка, в която се осъществява бизнес. Стартът на този процес може да бъде датиран от работата на Международната организация на труда в началото на XX век. Приемането от Организацията на обединените нации през 1948 г. на Всеобщата декларация за правата на човека беше друго забележително събитие. То беше последвано от продължаващото разработване на стандарти, приложими за много области на отговорно бизнес поведение - процес, който продължава и до днес. ОИСР допринесе по важни начини за този процес чрез разработването на стандарти, обхващащи такива области като околната среда, борбата с корупцията, интересите на потребителите, корпоративното управление и данъчното облагане.
9. Общата цел на правителствата, които се придържат към *Насоките*, е да насърчават положителния принос, който мултинационалните предприятия могат да направят за икономическия, екологичния и социалния прогрес и да сведат до минимум трудностите, до които могат да доведат различните им дейности. Работейки за постигането на тази цел, правителствата се оказват в партньорство с много фирми, синдикати и други неправителствени организации, които оперират по свой собствен начин за постигане на същата цел. Правителствата могат да помогнат, като предоставят ефективни рамки на вътрешната политика, които включват стабилна макроикономическа политика, недискриминационно третиране на предприятията, подходящо регулиране и пруденциален надзор, безпристрастна система на съдилищата и правоприлагането и ефективна и честна публична администрация. Правителствата могат също да помогнат, като поддържат и насърчават подходящи стандарти и политики в подкрепа на устойчивото развитие и като участват в текущи реформи, за да се гарантира, че дейността на публичния сектор е ефикасна и ефективна. Правителствата, които се придържат към *Насоките*, се ангажират с непрекъснато подобряване както на вътрешната, така и на международната политика с оглед подобряване на благосъстоянието и стандарта на живот на всички хора.

I. Понятия и принципи

1. *Насоките* са препоръки, адресирани съвместно от правителствата към мултинационални предприятия. Те предоставят принципи и стандарти за добра практика, съответстващи на приложимите закони и международно признати стандарти. Спазването на *Насоките* от предприятията е доброволно и не е юридически приложимо. Независимо от това, някои проблеми, обхванати от *Насоките*, могат също да бъдат регулирани от националното законодателство или международни ангажименти.
2. Спазването на вътрешното законодателство е първо задължение на предприятията. *Насоките* не са заместител и не следва да се считат, че преобладават вътрешното законодателство и регулация. Въпреки че в много случаи *Насоките* се простират извън закона, те не трябва и не са предназначени да поставят предприятие в ситуации, в които то е изправено пред противоречиви изисквания. Въпреки това, в държави, където вътрешните закони и разпоредби противоречат на принципите и стандартите на *Насоките*, предприятията следва да търсят начини да спазват тези принципи и стандарти в максимална степен, което не ги поставя в нарушение на вътрешното законодателство.
3. Тъй като дейността на мултинационални предприятия се разпростира в целия свят, международното сътрудничество в тази област трябва да се разпростре върху всички страни. Правителствата, които се придържат към *Насоките*, насърчават предприятията, опериращи на техните територии, да спазват *Насоките*, където и да оперират, като същевременно вземат предвид конкретните обстоятелства на всяка държава-домакин.
4. За целите на *Насоките* не се изисква точно определение на мултинационални предприятия. Тези предприятия оперират във всички сектори на икономиката. Те обикновено се състоят от дружества или други образувания, установени в повече от една държава и така свързани, че могат да координират дейността си по различни начини. Докато едно или повече от тези образувания може да са в състояние да упражняват значително влияние върху дейностите на други, степента им на автономност в рамките на предприятието може да варира значително от едно многонационално предприятие до друго. Собствеността може да бъде частна, държавна или смесена. *Насоките* са адресирани до всички образувания в многонационалното предприятие (дружества майки и/или местни организации). Според реалното разпределение на отговорностите между тях се очаква различните субекти да си сътрудничат и да си помагат взаимно, за да улеснят спазването на *Насоките*.

5. *Насоките* не са насочени към въвеждане на различия в третирането между мултинационални и местни предприятия; те отразяват добра практика за всички. Съответно, мултинационалните и местните предприятия са обект на едни и същи очаквания по отношение на тяхното поведение, където *Насоките* са от значение и за двете.
6. Правителствата искат да насърчат възможно най-широкото спазване на Насоките. Въпреки че се признава, че малките и средните предприятия може да нямат същия капацитет като по-големите предприятия, правителствата, които се придържат към Насоките, все пак ги насърчават да спазват препоръките на Насоките в максимална степен.
7. Правителствата, които се придържат към *Насоките*, не трябва да ги използват за протекционистки цели, нито да ги използват по начин, който поставя под въпрос сравнителното предимство на всяка страна, в която инвестират мултинационални предприятия.
8. Правителствата имат право да предписват условията, при които мултинационалните предприятия действат в рамките на своите юрисдикции, при спазване на международното право. Субектите на многонационално предприятие, разположени в различни страни, се подчиняват на приложимите закони в тези страни. Когато мултинационалните предприятия са обект на противоречиви изисквания от страна на придържашите страни или трети страни, съответните правителства се насърчават да си сътрудничат добросъвестно с оглед решаването на проблеми, които могат да възникнат.
9. Правителствата, които се придържат към *Насоките*, ги излагат с разбирането, че те ще изпълнят своите отговорности по отношение на предприятията справедливо и в съответствие с международното право и с договорните си задължения.
10. Използването на подходящи механизми за разрешаване на международни спорове, включително арбитраж, се насърчава като средство за улесняване на разрешаването на правните проблеми, възникващи между предприятията и правителствата на държавите-домакини.
11. Правителствата, които се придържат към Насоките, ще ги прилагат и ще насърчават тяхното използване. Те ще създадат Национални контактни точки, които популяризират *Насоките* и ще действат като форум за обсъждане на всички проблеми, свързани с *Насоките*. Придържашите се правителства също ще участват в подходящи процедури за преглед и консултации за разрешаване на спорове, свързани с тълкуването на насоките в променящия се свят.

II. Общи Политики

Предприятията следва изцяло да вземат предвид установените политики в страните, в които оперират, и да разгледат възгледите на други участващи страни. В тази връзка:

A. Предприятията следва:

1. Да допринасят за икономическия, екологичния и социалния прогрес с оглед постигане на устойчиво развитие.
2. Да уважават международно признатите права на човека, засегнати от тяхната дейност.
3. Да насърчават изграждането на местен капацитет чрез тясно сътрудничество с местната общност, включително бизнес интереси, както и развиване на дейностите на предприятието на вътрешния и външния пазар, в съответствие с необходимостта от стабилна търговска практика.
4. Да насърчават формирането на човешки капитал, по-специално чрез създаване на възможности за заетост и улесняване на възможностите за обучение на служителите.
5. Да се въздържат от търсене или приемане на изключения, които не са предвидени в законовата или регулаторна рамка, свързани с правата на човека, околната среда, здравето, безопасността, труда, данъчното облагане, финансовите стимули или други проблеми.
6. Да подкрепят и поддържат добрите принципи за корпоративно управление и разработват и прилагат добри практики за корпоративно управление, включително и за всички групи предприятия.
7. Да разработват и прилагат ефективни практики за саморегулиране и системи за управление, които насърчават връзката на доверие и взаимно доверие между предприятията и обществата, в които оперират.
8. Да насърчават информираността и спазването от страна на работниците, наети от мултинационални предприятия, по отношение на политиките на дружествата чрез подходящо разпространение на тези политики, включително чрез програми за обучение.

9. Да се въздържат от дискриминационни или дисциплинарни действия срещу работници, които представят *добросъвестни* доклади на ръководството или, ако е уместно, на компетентните публични органи, относно практики, които противоречат на закона, *Насоките* или политиките на предприятието
10. Да провеждат дължимата проверка, основана на риска, например, като го включат в своите системи за управление на риска на предприятието, за да идентифицират, предотвратят и смекчат действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия, както е описано в параграфи 11 и 12, и да отчетат как се решават тези въздействия. Естеството и степента на дължимата проверка зависят от обстоятелствата на конкретна ситуация.
11. Да избягват да причиняват или да допринасят за неблагоприятни въздействия по проблеми, обхванати от *Насоките*, чрез собствените си дейности, и да адресират такива въздействия, когато възникнат.
12. Да се стремят да предотвратят или смекчат неблагоприятното въздействие, когато не са допринесли за това въздействие, когато въпреки това въздействието е пряко свързано с техните операции, продукти или услуги чрез бизнес отношения. Това не е предназначено да прехвърли отговорността от предприятието, което причинява неблагоприятно въздействие върху предприятието, с което то има бизнес отношения.
13. В допълнение към адресирането на неблагоприятните въздействия във връзка с проблеми, обхванати от *Насоките*, да насърчават, където е възможно, бизнес партньори, включително доставчици и подизпълнители, да прилагат принципи на отговорно бизнес поведение, съвместими с *Насоките*.
14. Да се свържат със съответните участващи страни, за да осигурят смислени възможности за възприемане на техните възгледи във връзка с планирането и вземането на решения за проекти или други дейности, които могат значително да засегнат местните общности.
15. Да се въздържат от неправомерно участие в местни политически дейности.

Б. Предприятията се насърчават:

1. Да подкрепят, според случая, техните съвместни усилия в подходящи форуми за насърчаване на интернет свободата чрез зачитане на свободата на изразяване, събиране и асоцииране онлайн.
2. Да включват или подкрепят, когато е подходящо, частни инициативи или инициативи с участието на много участващи страни и социален диалог относно отговорното управление на веригата за доставки, като същевременно гарантират, че тези инициативи отчитат социалното и икономическото им въздействие върху развиващите се страни и съществуващите международно признати стандарти.

Коментари относно общите политики

1. Главата „Общи политики“ от *Насоките* е първата, съдържаща конкретни препоръки за предприятията. Като такава е важно да се зададе тон и да се установят общи основни принципи за конкретните препоръки в следващите глави.
2. Предприятията се насърчават да си сътрудничат с правителствата при разработването и прилагането на политики и закони. Разглеждането на възгледите на други участващи страни в обществото, което включва местната общност, както и бизнес интересите, може да обогати този процес. Признава се също, че правителствата трябва да бъдат прозрачни в отношенията си с предприятията и да се консултират с бизнеса по същите тези проблеми. Предприятията следва да се разглеждат като партньори с правителството при разработването и използването на доброволни и регулаторни подходи (от които *Насоките* са един от елементите) на политиките, които ги засягат.
3. Не трябва да има противоречия между дейността на мултинационални предприятия (МНП) и устойчивото развитие, а насоките имат за цел да насърчават взаимно допълване в това отношение. Всъщност връзките между икономическия, социалния и екологичния прогрес са ключово средство за постигане на целта за устойчиво развитие.⁴
4. В Глава IV е разгледана общата препоръка за правата на човека в параграф А.2.
5. Насоките също признават и насърчават приноса, който МНП могат да дадат за изграждането на местен капацитет в резултат на своите дейности в местните общности. По същия начин препоръката за формиране на човешки капитал е изрично и насочено към бъдещето признание за приноса към индивидуалното човешко развитие, което МНП могат да предложат на своите служители и обхваща не само практики за наемане, но и обучение и друго развитие на служителите. Формирането на човешкия капитал също така включва понятието за недискриминация в практиките за наемане на работа, както и практиките за популяризиране, обучение през целия живот и други обучения на работното място.
6. *Насоките* препоръчват като цяло предприятията да избягват да полагат усилия за осигуряване на освобождавания, които не се предвиждат в законовата или регулаторна рамка, свързани с правата на човека, околната среда, здравето, безопасността, труда, облагането с данъци и финансовите стимули, сред други проблеми, без да се нарушава правото на предприятието да се търсят промени в нормативната или регулаторната рамка. Думите „или приема“ също така обръщат

⁴ Едно от най-широко приетите определения за устойчиво развитие е Световната комисия по околна среда и развитие от 1987 г. (Комисията Брундтланд): „Развитие, което удовлетворява нуждите на настоящето, без да излага на риск възможността на бъдещите поколения да удовлетворят своите нужди“.

внимание на ролята на държавата да предлага тези изключения. Въпреки че този вид разпоредби традиционно са насочени към правителствата, той също има пряко значение за МНП. Важното е обаче, че има случаи, когато конкретни изключения от закони или други политики могат да бъдат съгласувани с тези закони поради законни причини за обществена политика. Главите относно политиката за околната среда и конкуренцията дават примери.

7. *Насоките* препоръчват предприятията да прилагат добри практики за корпоративно управление, взети от принципите на ОИСР за корпоративно управление. Принципите призовават за защита и улесняване на упражняването на правата на участващите страни, включително за справедливо отношение към участващите страни. Предприятието трябва да признава правата на участващите страни, установени със закон или чрез взаимни споразумения и да насърчава активното сътрудничество със участващите страни при създаването на богатство, работни места и устойчивост на финансово стабилни предприятия.
8. Принципите призовават съвета на предприятието-майка да осигури стратегическото ръководство на предприятието, ефективното наблюдение на управлението и да бъдат отговорни към предприятието и участващите страни, като същевременно отчита интересите на участващите страни. При поемането на тези отговорности съветът трябва да гарантира целостта на системите за счетоводно и финансово отчитане на предприятието, включително независим одит, подходящи системи за контрол, по-специално управление на риска и финансов и оперативен контрол, както и спазване на закона и съответните стандарти.
9. Принципите се разпростират върху групите предприятия, въпреки че съвета на дъщерните предприятия могат да имат задължения съгласно закона на тяхната юрисдикция за учредяване. Системите за съответствие и контрол следва да обхващат, където е възможно, тези дъщерни дружества. Освен това мониторингът на управителния съвет включва непрекъснат преглед на вътрешните структури, за да се осигурят ясни линии на отчетност на ръководството в цялата група.
10. Държавните мултинационални предприятия са обект на същите препоръки като частните предприятия, но публичният контрол често се увеличава, когато държавата е краен собственик. *Насоките на ОИСР за корпоративно управление на държавните предприятия* са полезно и специално съобразено ръководство за тези предприятия, а препоръките, които предлагат, могат значително да подобрят управлението.
11. Въпреки че основната отговорност за подобряването на правната и институционалната регулаторна рамка е на правителствата, съществува сериозен бизнес случай предприятията да прилагат добро корпоративно управление.

12. Нарастващата мрежа от неправителствени инструменти за саморегулиране и действия са насочени към аспекти на корпоративното поведение и връзките между бизнеса и обществото. Интересни развития в това отношение се предприемат във финансовия сектор. Предприятията признават, че дейността им често има социални и екологични последици. Институцията на практики за саморегулиране и системи за управление от предприятия, чувствителни към постигането на тези цели - като по този начин допринася за устойчивото развитие - е илюстрация на това. От своя страна, разработването на такива практики може да доразвие конструктивни взаимоотношения между предприятията и обществата, в които оперират.
13. Като резултат от ефективните практики за саморегулиране, разбираемо, от предприятията се очаква да насърчават информираността на служителите относно фирмените политики. Препоръчителни са също така защитни мерки за защита на добросъвестното „сигнализиране за нарушения“, включително защита на служителите, които при липса на навременни коригиращи действия или пред разумен риск от отрицателни действия по заетостта, докладват на компетентите публични органи практики, които противоречат на закона. Въпреки, че е от особено значение за инициативите за борба с насилието и околната среда, такава защита е от значение и за други препоръки в *Насоките*.
14. За целите на *Насоките* под надлежна проверка се разбира процесът, чрез който предприятията могат да идентифицират, предотвратяват, смекчават и отчитат начина, по който се справят с действителните и потенциалните си неблагоприятни въздействия като неразделна част от системите за взимане на решения и управление на риска. Надлежна проверка може да бъде включена в по-широки системи за управление на риска на предприятието, при условие че надхвърля просто идентифицирането и управлението на съществени рискове за самото предприятие, за да се включат рисковете от неблагоприятни въздействия, свързани с проблеми, обхванати от *Насоките*. Потенциалните въздействия трябва да се преодолеят чрез предотвратяване или смекчаване, докато реалните въздействия трябва да бъдат отстранени чрез отстраняване. *Насоките* се отнасят до онези неблагоприятни въздействия, които са причинени или допринесени от предприятието, или са пряко свързани с техните операции, продукти или услуги от бизнес отношения, както е описано в параграфи А.11 и А.12. Надлежната проверка може да помогне на предприятията да избегнат риска от такива неблагоприятни въздействия. За целите на тази препоръка „допринасянето за“ неблагоприятно въздействие трябва да се тълкува като съществен принос, означаващ дейност, която причинява, улеснява или стимулира друго предприятие да причини неблагоприятно въздействие и не включва незначителни или тривиални приноси. Терминът „бизнес отношения“ включва взаимоотношения с бизнес партньори, субекти от веригата на доставки и всякакви други недържавни или държавни образувания, пряко

свързани с неговите бизнес операции, продукти или услуги. Препоръката в параграф А.10 се прилага за онези проблеми, обхванати от *Насоките*, които са свързани с неблагоприятни въздействия. Не се прилага за главите относно Наука и Технологии, Конкуренция и Данъчно облагане.

16. Естеството и степента на надлежна проверка, като конкретните стъпки, които трябва да бъдат предприети, подходящи за конкретна ситуация, ще бъдат повлияни от фактори като размера на предприятието, контекста на неговата дейност, специфичните препоръки в *Насоките* и тежестта на неблагоприятните му въздействия. Конкретни препоръки за надлежна проверка на правата на човека са дадени в Глава IV.
17. Когато предприятията имат голям брой доставчици, те се насърчават да определят общите области, в които рискът от неблагоприятни въздействия е най-значителен и въз основа на тази оценка на риска дават приоритет на доставчиците за надлежна проверка.
18. За да се избегне причиняването или допринасянето за неблагоприятни въздействия по проблемите, обхванати от *Насоките* чрез техните собствени дейности, включва дейностите им във веригите за доставки. Взаимоотношенията във веригите за доставки имат най-различни форми, включително например франчайзинг, лицензиране или подизпълнители. Субектите във веригите за доставки често са самите мултинационални предприятия и по силата на този факт онези, които оперират в или от страните, които се придържат към Декларацията, са обхванати от *Насоките*.
19. В контекста на своята верига за доставки, ако предприятието идентифицира риск от причиняване на неблагоприятно въздействие, то трябва да предприеме необходимите стъпки за прекратяване или предотвратяване на това въздействие.
20. Ако предприятието идентифицира риск от допринасяне на неблагоприятно въздействие, то трябва да предприеме необходимите стъпки за прекратяване или предотвратяване на неговия принос и да използва предимството си за смекчаване на всички останали въздействия в максимална степен. Смята се, че ливъридж съществува, когато предприятието има способността да извърши промяна в неправомерните практики на предприятието, които причиняват вредата.
21. Насоките признават, че съществуват практически ограничения върху способността на предприятията да оказват промяна в поведението на своите доставчици. Те са свързани с характеристиките на продукта, броя на доставчиците, структурата и сложността на веригата за доставки, пазарната позиция на предприятието спрямо неговите доставчици или други субекти от веригата на доставки. Въпреки това предприятията могат да влияят на доставчиците чрез договорни договорености като договори за управление, изисквания за предварителна квалификация за потенциални доставчици, право на глас чрез пълномощник и лицензионни или франчайз споразумения.

Други фактори, които имат значение за определяне на подходящия отговор на идентифицираните рискове, включват тежестта и вероятността от неблагоприятни въздействия и това колко е решаващ този доставчик за предприятието.

22. Подходящите отговори по отношение на бизнес отношенията могат да включват продължаване на отношенията с доставчик по време на усилията за намаляване на риска; временно спиране на връзката, докато се преследва продължаващо намаляване на риска; или, в краен случай, прекратяването на дейността с доставчика след неуспешни опити за смекчаване, или когато предприятието счита смекчаването за невъзможно или поради сериозността на неблагоприятното въздействие. Предприятието също трябва да вземе предвид потенциалните социални и икономически неблагоприятни въздействия, свързани с решението за прекратяване.
23. Предприятията могат също да се ангажират с доставчици и други субекти от веригата за доставки, за да подобрят своите резултати, в сътрудничество с други участващи страни, включително чрез обучение на персонал и други форми на изграждане на капацитет, и да подкрепят интеграцията на принципите на отговорно бизнес поведение, съвместими с Насоките за техните бизнес практики. Когато доставчиците имат множество клиенти и са потенциално изложени на противоречиви изисквания, наложени от различни купувачи, предприятията се насърчават, като се съобразяват с антиконкурентните проблеми, да участват в съвместни усилия за съвместна индустрия с други предприятия, с които споделят общи доставчици, за да координират политиките на веригата за доставки и стратегиите за управление на риска, включително чрез обмен на информация.
24. Предприятията се насърчават също така да участват в частни инициативи или инициативи за много участващи страни и социален диалог за отговорно управление на веригата за доставки, като например тези, предприети като част от проактивния дневен ред в съответствие с Решението на Съвета на ОИСР относно *Насоките за мултинационални предприятия на ОИСР* и приложените към него Процедурни насоки
25. Ангажирането на участващите страни включва интерактивни процеси на взаимодействие със съответните участващи страни, например чрез срещи, изслушвания или консултации. Ефективната ангажираност на участващите страни се характеризира с двупосочна комуникация и зависи от добросъвестността на участниците и от двете страни. Този ангажимент може да бъде особено полезен при планирането и вземането на решения, свързани с проекти или други дейности, включващи например интензивното използване на земя или вода, което може да повлияе значително на местните общности.
26. Paragraph B.1 acknowledges an important emerging issue. It does not create

26. Параграф Б.1 признава важен възникващ проблем. Той не създава нови стандарти, нито предполага разработването на нови стандарти. Той признава, че предприятията имат интереси, които ще бъдат засегнати, и че участието им, заедно с други участващи страни в обсъждането на проблемите, могат да допринесат за тяхната способност и това на другите да разберат проблемите и да дадат положителен принос. Той признава, че проблемите могат да имат редица измерения и подчертава, че сътрудничеството трябва да се осъществява чрез подходящи форуми. Това не засяга позициите на правителствата в областта на електронната търговия към Световната търговска организация (СТО). Той не е предназначен да пренебрегва други важни интереси на обществената политика, които могат да бъдат свързани с използването на интернет, които би трябвало да бъдат взети под внимание.⁵ И накрая, както е в случая с *Насоките* като цяло, той не цели да създава противоречиви изисквания за предприятия, съответстващи на параграфи 2 и 8 от Глава „Понятия и принципи“ на *Насоките*.

27. И накрая, важно е да се отбележи, че саморегулирането и други инициативи в подобен смисъл, включително *Насоките*, не следва да ограничават незаконно конкуренцията, нито да се считат за заместител на ефективното законодателство и регулиране от страна на правителствата. Общото разбиране е, че МНП трябва да избягват потенциалните търговски или инвестиционни изкривяващи ефекти на кодекси и саморегулиращи практики, когато те се разработват.

⁵ В това отношение някои държави са се позовавали на Програмата за информационно общество от Тунис за 2005 г.

III. Оповестяване

1. Предприятията следва да гарантират, че навременната и точна информация се разкрива по всички съществени проблеми, свързани с техните дейности, структура, финансово състояние, резултати, собственост и управление. Тази информация трябва да бъде разкрита за предприятието като цяло и, когато е подходящо, по бизнес линии или географски области. Политиките за оповестяване на предприятията следва да бъдат съобразени с естеството, размера и местоположението на предприятието, като се вземат предвид разходите, бизнес конфиденциалността и други проблеми, свързани с конкуренцията.
2. Политиките за оповестяване на предприятията следва да включват, но не се ограничават до съществена информация за:
 - а) финансовите и оперативните резултати на предприятието;
 - б) целите на предприятието;
 - в) основни права на собственост и права на глас, включително структурата на група предприятия и вътрешногруповите отношения, както и механизмите за повишаване на контрола;
 - г) политика за възнаграждения за членовете на съвета и ключовите изпълнителни директори и информация за членовете на съвета, включително квалификация, процес на подбор, други ръководства на предприятията и дали всеки член на съвета се счита за независим от съвета;
 - д) сделки с свързани лица;
 - е) предвидими рискови фактори;
 - ж) проблеми, свързани с работниците и другите участващи страни;
 - з) структури и политики на управление, по-специално съдържанието на всеки кодекс или политика за корпоративно управление и процеса на неговото прилагане.
3. Предприятията се насърчават да предоставят допълнителна информация, която може да включва:
 - а) декларации за стойност или изявления за бизнес поведение, предназначени за публично оповестяване, включително, в зависимост от неговото значение за дейността на предприятието, информация за политиките на предприятието, свързани с проблеми, обхванати от Насоките;

- б) политики и други кодекси за поведение, за които предприятието се записва, датата им на приемане и страните и образуванията, за които се прилагат такива изявления;
 - в) нейното изпълнение във връзка с тези изявления и кодове;
 - г) информация за вътрешен одит, управление на риска и системи за спазване на закона;
 - д) информация за взаимоотношенията с работниците и другите участващи страни.
4. Предприятията следва да прилагат висококачествени стандарти за счетоводство и финансово, както и за нефинансово оповестяване, включително екологични и социални отчети, когато съществуват. Стандартите или политиките, съгласно които се събира и публикува информация, трябва да се докладват. Годишен одит трябва да се провежда от независим, компетентен и квалифициран одитор, за да се осигури външна и обективна увереност на съвета и акционерите, че финансовите отчети справедливо представляват финансовото състояние и резултатите на предприятието във всички съществени аспекти.

Коментари относно оповестяването

28. Целта на тази Глава е да насърчи подобреното разбиране на дейността на мултинационалните предприятия. Ясната и пълна информация за предприятията е важна за различни потребители, вариращи от акционери и финансовата общност до други избирателни райони като работници, местни общности, групи по специални интереси, правителства и общество като цяло. За да подобрят общественото разбиране на предприятията и тяхното взаимодействие с обществото и околната среда, предприятията следва да бъдат прозрачни в своята дейност и да отговарят на все по-сложните изисквания на обществеността към информация.
29. Информацията, подчертана в тази Глава, се отнася до оповестяването в две области. Първият набор от препоръки за оповестяване е идентичен с елементите за оповестяване, описани в принципите на ОИСР за корпоративно управление. Свързаните с тях пояснения предоставят допълнителни насоки и препоръките в Насоките трябва да се тълкуват по отношение на тях. Първият набор от препоръки за оповестяване може да бъде допълнен от втори набор препоръки за оповестяване, които предприятията се насърчават да следват. Препоръките за оповестяване се фокусират главно върху публично търгувани предприятия. Доколкото се считат за приложими с оглед на естеството, размера и местоположението на предприятията, те следва също да бъдат полезен инструмент за подобряване на корпоративното управление в нетъргувани предприятия; например частни или държавни предприятия.

30. Не се очаква препоръките за оповестяване да поставят неразумни административни или тежести за разходи за предприятията. Не се очаква предприятията да разкрият информация, която може да застраши конкурентната им позиция, освен ако не е необходимо оповестяване, за да се информира изцяло инвестиционното решение и да се избегне подвеждането на инвеститора. За да се определи каква информация трябва да бъде разкрита минимум, в *Насоките* се използва концепцията за същественост. Материалната информация може да бъде определена като информация, чийто пропуск или неточност може да повлияе на икономическите решения, взети от потребителите на информация.
31. *Насоките* също така отбелязват, че информацията трябва да бъде подготвена и оповестена в съответствие с високите стандарти за качество на счетоводството и финансовото и нефинансовото оповестяване. Това значително подобрява способността на инвеститорите да наблюдават предприятието чрез осигуряване на повишена надеждност и съпоставимост на отчитането и подобрен поглед върху резултатите от него. Препоръчаният от *Насоките* годишен независим одит следва да допринесе за подобрен контрол и спазване от страна на предприятието.
32. Оповестяването е адресирано в две области. Първият набор от препоръки за оповестяване изисква навременно и точно оповестяване на всички съществени проблеми, свързани с корпорацията, включително финансовото състояние, резултатите, собствеността и управлението на компанията. Очаква се също така компаниите да разкрият достатъчно информация за възнаграждението на членовете на управителния съвет и ключовите изпълнителни директори (поотделно или в съвкупност), за инвеститорите да оценят правилно разходите и ползите от плановете за възнаграждения и приноса на схемите за стимулиране, като например схеми за опции на акции, до изпълнение. Сделките на свързани лица и съществени предвидими рискови фактори са допълнителна подходяща информация, която следва да бъде оповестена, както и съществени проблеми, свързани с работниците и другите участващи страни.
33. *Насоките* също насърчават втори набор от практики за оповестяване или комуникация в области, в които стандартите за отчитане все още се развиват, като например социални, екологични и доклади, свързани с риска. Това е по-специално при емисиите на парникови газове, тъй като обхватът на техния мониторинг се разширява, за да обхване директни и косвени, настоящи и бъдещи, корпоративни и продуктови емисии; биоразнообразието е друг пример. Много предприятия предоставят информация по по-широк набор от теми, отколкото финансовите резултати и смятат оповестяването на такава информация за метод, чрез който те могат да демонстрират ангажираност към социално приемливи практики. В някои случаи този втори вид оповестяване - или комуникация с обществеността и с други страни, пряко засегнати от дейностите на предприятието - може да се отнася до субекти, които излизат извън тези, обхванати във финансовите сметки на предприятието. Например, тя може също да обхваща информация за дейностите на подизпълнители и доставчици или на партньори в съвместно предприятие. Това е особено подходящо за наблюдение на прехвърлянето на

35. Много предприятия са приели мерки, които им помагат да спазват закона и стандартите на бизнес поведение и да повишат прозрачността на своята дейност. Нарастващ брой фирми издават доброволни кодекси за корпоративно поведение, които са израз на ангажменти към етични ценности в области като околна среда, права на човека, трудови стандарти, защита на потребителите или данъчно облагане. Специализираните системи за управление са били или се разработват и продължават да се развиват с цел да им помогнат да спазват тези ангажменти - те включват информационни системи, оперативни процедури и изисквания за обучение. Предприятията си сътрудничат с НПО и междуправителствени организации при разработването на стандарти за отчитане, които повишават способността на предприятията да комуникират как техните дейности влияят върху резултатите от устойчивото развитие (например Глобалната инициатива по отчетност).
36. Предприятията се насърчават да осигуряват лесен и икономичен достъп до публикувана информация и да обмислят използването на информационни технологии за постигане на тази цел. Информацията, която се предоставя на потребителите на родните пазари, също трябва да бъде достъпна за всички заинтересовани потребители. Предприятията могат да предприемат специални стъпки за предоставяне на информация на общности, които нямат достъп до печатни медии (например по-бедните общности, които са пряко засегнати от дейността на предприятието).

IV. Права на човека

Държавите имат задължението да защитават правата на човека. Предприятията следва, в рамките на международно признатите права на човека, международните задължения за правата на човека на страните, в които оперират, както и съответните вътрешни закони и разпоредби:

1. Да спазват правата на човека, което означава, че те трябва да избягват да нарушават човешките права на другите и да се справят с неблагоприятните въздействия върху правата на човека, с които те са замесени.
2. В контекста на техните собствени дейности да избягват причиняването или допринасянето за неблагоприятни въздействия върху правата на човека и да адресират такива въздействия, когато възникнат.
3. Да потърсят начини за предотвратяване или смекчаване на неблагоприятните въздействия върху правата на човека, които са пряко свързани с техните бизнес операции, продукти или услуги чрез бизнес отношения, дори ако те не допринасят за тези въздействия.
4. Да поемат политически ангажимент за зачитане правата на човека.
5. Да провеждат надлежна проверка на правата на човека, съобразно техния размер, естеството и контекста на операциите и тежестта на рисковете от неблагоприятно въздействие върху правата на човека.
6. Да осигурят или сътрудничат чрез законни процеси при отстраняване на неблагоприятните въздействия върху правата на човека, когато установят, че са причинили или допринесли за тези въздействия.

Коментари относно правата на човека

36. Тази Глава започва с въведението, което определя рамката за специфичните препоръки относно зачитането на правата на човека от страна на предприятията. Тя се основава на Рамката на Организацията на обединените нации за бизнеса и правата на човека „Закрила, уважение и правна защита“ и е в съответствие с Ръководните принципи за нейното прилагане.
37. Въведението и първият параграф признават, че държавите са задължени да защитават правата на човека и че предприятията, независимо от техния размер, сектор, оперативен контекст, собственост и структура, трябва да зачитат правата на човека, независимо къде оперират. Спазването на правата на човека е глобалният стандарт на очакваното поведение на предприятията независимо от способностите и/или желанието на държавите да изпълняват задълженията си за правата на човека и не намалява тези задължения.

38. Неспазването на дадена държава нито да приложи съответните вътрешни закони, нито да изпълнява международни задължения за правата на човека, нито фактът, че тя може да действа в разрез с тези закони или международни задължения, не намалява очакванията предприятията да зачитат правата на човека. В страни, в които вътрешните закони и разпоредби противоречат на международно признатите права на човека, предприятията следва да търсят начини да ги спазват в най-голяма степен, което не ги поставя в нарушение на вътрешното законодателство, в съответствие с параграф 2 от Глава „Понятия и принципи“.
39. Във всички случаи и независимо от държавата или специфичния контекст на дейността на предприятията, трябва да се направи справка като минимум на международно признатите права на човека, изразени в Международния законопроект за правата на човека, състоящ се от Всеобщата декларация за правата на човека и основни инструменти, чрез които е кодифицирано: Международният пакт за граждански и политически права и Международният пакт за икономически, социални и културни права, както и принципите за основните права, изложени в Декларацията на Международната организация на труда за основните принципи и права в труда.
40. Предприятията могат да окажат влияние върху почти целия спектър от международно признати права на човека. На практика някои права на човека могат да бъдат изложени на по-голям риск от други в определени индустрии или контексти и поради това ще бъдат в центъра на повишеното внимание. Ситуациите обаче могат да се променят, така че всички права трябва да бъдат обект на периодичен преглед. В зависимост от обстоятелствата, предприятията може да се наложи да обмислят допълнителни стандарти. Например предприятията следва да зачитат правата на човека на лица, принадлежащи към определени групи или популации, които се нуждаят от особено внимание, когато могат да имат неблагоприятно въздействие върху тях. В тази връзка инструментите на Организацията на обединените нации доразвиха правата на местното население; лица от национални или етнически, религиозни и езикови малцинства; Жени; деца; лица с увреждания; и работници мигранти и техните семейства. Освен това в ситуации на въоръжен конфликт предприятията следва да спазват стандартите на международното хуманитарно право, което може да помогне на предприятията да избегнат рисковете от причиняване или допринасяне за неблагоприятни въздействия при работа в такива трудни условия.

41. В параграф 1 разглеждането на действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия върху правата на човека се състои в предприемането на адекватни мерки за тяхното идентифициране, предотвратяване, когато е възможно, и смекчаване на потенциалните въздействия върху правата на човека, отстраняване на действителните въздействия и отчитане на начина на справяне с неблагоприятните въздействия върху правата на човека. Терминът „нарушаване“ се отнася до неблагоприятни въздействия, които предприятието може да окаже върху правата на човека на физическите лица.
42. Параграф 2 препоръчва предприятията да избягват причиняването или да допринасят за неблагоприятно въздействие върху правата на човека чрез собствена дейност и да се справят с такива въздействия, когато възникнат. „Дейности“ могат да включват както действия, така и пропуски. Когато предприятието причини или може да причини неблагоприятно въздействие върху правата на човека, то трябва да предприеме необходимите стъпки за прекратяване или предотвратяване на въздействието. Когато дадено предприятие допринесе или може да допринесе за подобно въздействие, то трябва да предприеме необходимите стъпки за прекратяване или предотвратяване на своя принос и да използва предимството, за да смекчи възможно най-възможното останало въздействие. Счита се, че съществува предимство, когато предприятието има възможност да извърши промяна в практиките на дадено предприятие, които причиняват неблагоприятно въздействие върху правата на човека.
43. Параграф 3 разглежда по-сложни ситуации, в които предприятието не е допринесло за неблагоприятно въздействие върху правата на човека, но въпреки това това въздействие е пряко свързано с неговите операции, продукти или услуги чрез своите бизнес отношения с друго образувание. Параграф 3 не е предназначен да прехвърли отговорността от предприятието, което причинява неблагоприятно въздействие върху правата на човека върху предприятието, с което има бизнес отношения. Изпълняването на очакванията в параграф 3 би довело до това, предприятието, действащо самостоятелно или в сътрудничество с други предприятия, когато е подходящо, да използва предимството си, за да повлияе на предприятието, причиняващо неблагоприятно въздействие върху правата на човека, за да предотврати или смекчи това въздействие. „Бизнес отношения“ включват взаимоотношения с бизнес партньори, субекти от веригата на доставки и всяка друга недържавна или държавна структура, пряко свързана с неговите бизнес операции, продукти или услуги. Сред факторите, които ще влязат в определянето на подходящите действия в такива ситуации, са ливъриджът на предприятието върху съответното предприятие, колко решаващи са отношенията към предприятието, тежестта на въздействието и дали прекратяването на връзката със самото образувание би имат неблагоприятно въздействие върху правата на човека.

45. Параграф 5 препоръчва предприятията да извършват надлежна проверка на правата на човека. Процесът включва оценка на действителните и потенциалните въздействия върху правата на човека, интегриране и действие на констатациите, проследяване на отговорите, както и съобщаване на това как се решават въздействията. Надлежната проверка на правата на човека може да бъде включена в по-широки системи за управление на риска при условие, че надхвърля просто идентифицирането и управлението на съществени рискове за самото предприятие, за да включи рисковете за носителите на права. Това е непрекъснато упражнение, като се признава, че рисковете за правата на човека могат да се променят с течение на времето с развитието на дейността и контекста на предприятието. Допълнителни насоки за надлежна проверка, включително по отношение на веригите за доставки, и подходящи отговори на рисковете, възникващи във веригите за доставка, са дадени в параграфи А. 10 до А. 12 от Глава „Общи политики и техните коментари“.
46. Когато предприятията идентифицират чрез процеса на надлежна проверка на правата на човека или по друг начин, че са причинили или допринесли за неблагоприятно въздействие, *Насоките* препоръчват предприятията да разполагат с процеси, които да позволят отстраняване. Някои ситуации изискват сътрудничество с съдебни или несъдебни механизми, основани на държавата. В други, механизмите за обжалване на оперативно ниво за онези, които са потенциално засегнати от дейностите на предприятията, могат да бъдат ефективно средство за осигуряване на такива процеси, когато те отговарят на основните критерии за: легитимност, достъпност, предвидимост, справедливост, съвместимост с *Насоките* и прозрачност и се основават на диалог и ангажираност с оглед търсене на съгласувани решения. Такива механизми могат да бъдат администрирани от предприятие самостоятелно или в сътрудничество с други участващи страни и могат да бъдат източник на непрекъснато обучение. Механизмите за обжалване на оперативно ниво не трябва да се използват за подкопаване на ролята на синдикатите при решаването на спорове, свързани с трудовите правоотношения, нито биха могли да възпрепятстват достъпа до съдебни или несъдебни механизми за обжалване, включително до Националните контактни точки съгласно *Насоките*.

V. Заетост и индустриални отношения

Предприятията следва, в рамките на приложимото законодателство, разпоредби и действащи трудови отношения и практики на заетост и приложимите международни трудови стандарти:

1. а) Да спазват правото на работниците, наети в мултинационалното предприятие, да създават или да се присъединяват към синдикати и представителни организации по свой избор.
б) Да спазват правото на работниците, наети от мултинационалното предприятие, да признават профсъюзите и представителните организации по свой избор с цел колективно договаряне и да участват в конструктивни преговори, индивидуално или чрез сдружения на работодатели, с такива представители с оглед на постигане на споразумения за ред и условия за работа.
в) Да допринасят за ефективното премахване на детския труд и предприемане на незабавни и ефективни мерки за осигуряване на спешна забрана и премахване на най-тежките форми на детски труд.
г) Да допринасят за премахването на всички форми на принудителен или задължителен труд и да предприеме адекватни стъпки, за да гарантира, че принудителен или задължителен труд не съществува в техните дейности.
д) Да се ръководят през цялата си дейност от принципа на равенство на възможностите и третирането при заетост и да не дискриминират работниците си по отношение на заетостта или професията на основания като раса, цвят, пол, религия, политическо мнение, национален добив или социален произход или друг статут, освен ако избирателността по отношение на характеристиките на работниците подпомага установените правителствени политики, които конкретно насърчават по-голямото равенство на възможностите за заетост или са свързани с присъщите изисквания на работата.
2. а) Да редоставят такива средства на представителите на работниците, които може да са необходими за подпомагане на разработването на ефективни колективни трудови договори.

- б) Да предоставят информация на представителите на работниците, която е необходима за смислени преговори относно условията на заетост.
 - в) Да предоставят информация на работниците и техните представители, която им позволява да получат истински и справедлив поглед върху резултатите на предприятието или, когато е подходящо, за предприятието като цяло.
3. Да насърчават консултации и сътрудничество между работодатели и работници и техните представители по проблеми от взаимен интерес.
4. а) Да спазват стандартите за заетост и индустриални отношения, не по-неблагоприятни от тези, наблюдавани от съпоставими работодатели в държавата-домакин.
- б) Когато мултинационалните предприятия оперират в развиващите се страни, където съпоставими работодатели може да не съществуват, да осигуряват възможно най-добри заплати, ползи и условия на работа в рамките на правителствените политики. Те трябва да са свързани с икономическото положение на предприятието, но трябва да бъдат поне адекватни, за да задоволят основните нужди на работниците и техните семейства.
- в) Да предприемат адекватни стъпки, за да осигурят здравето и безопасността на работното място.
5. В своята дейност, доколкото е възможно, да наемат местни работници и да осигуряват обучение с оглед подобряване на нивата на уменията, в сътрудничество с представители на работниците и, когато е уместно, със съответните държавни органи.
6. Като обмислят промени в дейността си, които биха имали големи последици за заетостта, по-специално в случай на закриване на предприятие, включващо колективни съкращения или уволнения, да предоставят разумно известие за тези промени на представителите на работниците в тяхната заетост и техните организации, и, когато е подходящо, на съответните държавни органи и да си сътрудничат с представителите на работниците и съответните правителствени органи, за да се смекчат в максимална степен възможни неблагоприятни ефекти. Предвид конкретните обстоятелства за всеки случай би било подходящо, ако ръководството е в състояние да изпрати такова известие преди вземането на окончателното решение. Могат да бъдат използвани и други средства за осигуряване на значимо сътрудничество за смекчаване на последиците от такива решения.
- В контекста на добросъвестни преговори с представители на работниците относно условията на заетост или докато работниците упражняват право да организират, да не заплашват да прехвърлят цялата или част от оперативното звено от съответната страна, нито да прехвърлят работници от компонента на предприятията субекти в други държави с цел да повлияят несправедливо на тези преговори или да възпрепятстват упражняването на право на организация.

7. Да се даде възможност на упълномощени представители на работниците в заетостта им да преговарят по колективни трудови договори или по отношение на отношенията между труда и управлението и да позволят на страните да се консултират по проблеми от взаимен интерес с представители на ръководството, които са упълномощени да вземат решения по тези проблеми.

Коментари относно заетостта и индустриалните отношения

47. Тази Глава започва с въведението, което включва позоваване на „приложимото“ законодателство и разпоредби, което има за цел да признае факта, че мултинационалните предприятия, докато оперират под юрисдикцията на определени държави, могат да бъдат предмет на национално и международно ниво на регулиране по проблемите на заетостта и индустриалните отношения. Термините „преобладаващи трудови отношения“ и „практики на заетост“ са достатъчно широки, за да позволят разнообразни интерпретации в светлината на различни национални обстоятелства - например различни опции за договаряне, предвидени за работниците съгласно националните закони и разпоредби.
48. Международната организация на труда (МОТ) е компетентният орган за определяне и справяне с международните трудови стандарти и насърчаване на основните права на труд, както са признати в Декларацията от 1998 г. за основните принципи и права в труда. *Насоките* като необвързващ инструмент играят роля за насърчаване на спазването на тези стандарти и принципи сред мултинационалните предприятия. Разпоредбите на Глава *Насоки* съответстват на съответните разпоредби на Декларацията от 1998 г., както и на Трестранната декларация на МОТ от 1977 г. относно мултинационалните предприятия и социалната политика, последно ревизирана през 2006 г. (Декларация на МОТ относно МНП). Декларацията на МОТ относно МНП определя принципите в областта на заетостта, обучението, условията на труд и индустриалните отношения, докато *Насоките* на ОИСР обхващат всички основни аспекти на корпоративното поведение. *Насоките* на ОИСР и Декларацията на МОТ относно МНП се отнасят до поведението, очаквано от предприятията и има за цел да успоредят и да не влизат в конфликт помежду си. Следователно декларацията на МОТ относно МНП може да бъде полезна при разбирането на *Насоките* до степен, в която тя е в по-голяма степен на изработване. Отговорностите за последващите процедури по декларацията на МОТ относно МНП на МНО и *Насоките* са институционално отделни.
49. Терминологията, използвана в Глава V, е в съответствие с тази, използвана в декларацията на МОТ относно МНП. Използването на

термините „работници, наети от мултинационалното предприятие“ и „работници в тяхната заетост“ има за цел да има същото значение като в декларацията на МОТ относно МНП. Тези термини се отнасят за работници, които са „в трудови отношения с мултинационалното предприятие“. Предприятията, които искат да разберат обхвата на своята отговорност съгласно Глава V, ще намерят полезни насоки за определяне на съществуването на трудово правоотношение в контекста на *Насоките* в неизчерпателния списък с показатели, посочени в Препоръка 198 на МОТ, 2006 г., параграфи 13 (а) и (б). Освен това се признава, че работните договорности се променят и развиват с течение на времето и се очаква от предприятията да структурират отношенията си с работниците, за да избегнат подкрепа, насърчаване или участие в прикрити практики на заетост. Прикрито трудово правоотношение възниква, когато работодателят третира дадено лице като различен служител по начин, който крие истинския му правен статут.

50. Тези препоръки не пречат на истинските граждански и търговски отношения, а по-скоро се стремят да гарантират, че хората в трудово правоотношение имат защитата, която им се дължи в контекста на *Насоките*. Признава се, че при липса на трудово правоотношение, предприятията се очаква да действат в съответствие с препоръките, основани на риска, надлежни проверки и препоръки по веригата на доставки в параграфи А.10 до А.13 от Глава II относно Общите политики.
51. Параграф 1 от тази Глава има за цел да отговори на четирите основни принципа и права в областта на труда, които се съдържат в Декларацията на МОТ от 1998 г., а именно свободата на сдружаване и правото на колективно договаряне, ефективното премахване на детския труд, премахването на всички форми на принудителен труд и премахването на дискриминацията при наемане на работа. Тези принципи и права са разработени под формата на специфични права и задължения в конвенциите на МОТ, признати за основни.
52. Параграф 1в) препоръчва мултинационалните предприятия да допринесат за ефективното премахване на детския труд по смисъла на Декларацията на МОТ от 1998 г. и Конвенцията №182 на МОТ относно ликвидирането на най-тежките форми на детския труд. Дългогодишните инструменти на МОТ относно детския труд са Конвенция 138 и Препоръка 146 (и двете приети през 1973 г.) относно минималната възраст на заетост. Чрез своите практики за управление на труда, създаването на висококачествени, добре платени работни места и приноса им за икономическия растеж, мултинационалните предприятия могат да играят положителна роля за подпомагане на справянето с първопричините за бедността като цяло и в частност на детския труд. Важно е да се признае и насърчи ролята на мултинационалните предприятия за принос за търсенето на трайно решение на проблема с детския труд. В тази връзка повишаването на стандартите за образование на децата, живеещи в държавите-домакини, е особено важно.

53. Параграф 1г) препоръчва предприятията да допринесат за премахването на всички форми на принудителен и принудителен труд, друг принцип, произтичащ от Декларацията на МОТ от 1998 г. Позоваването на това основно трудово право се основава на Конвенции на МОТ 29 от 1930 г. и 105 от 1957 г. Конвенция 29 изисква от правителствата „да премахнат във възможно най-кратък срок използването на принудителния или задължителния труд във всички негови форми“, докато Конвенция 105 изисква от тях да „да не допускат и да не използват каквато и да било форма на принудителен или задължителен труд“ за определени изброени цели (например като средство за политическа принуда или като средство за трудова дисциплина) и „да поемат задължението да вземат ефективни мерки за гарантиране незабавното и цялостното премахване на принудителния или задължителния труд“. Същевременно се разбира, че МОТ е компетентният орган, който се занимава с трудния въпрос за затворнически труд, по-специално що се отнася до наемането на затворници на (или предоставянето им на разположение) на частни лица, т.е. фирми или асоциации.
54. Позоваването на принципа на недискриминация по отношение на заетостта и професията в параграф 1е се счита за приложимо към такива условия като наемане на работа, назначаване на работа, освобождаване от отговорност, заплащане и обезщетения, повишаване, преместване или преместване, прекратяване, обучение и пенсиониране. Списъкът на недопустимите основания за дискриминация, взет от Конвенция № 111 на МОТ от 1958 г., Конвенция № 183 относно закрилата на майчинството от 2000 г., Конвенция № 159 за професионалната реадaptация и заетостта на лицата с увреждания от 1983 г., Препоръка № 162 от 1980 г. относно възрастните работници и Препоръка № 200 от 2010 г. относно ХИВ и СПИН при работа считат, че всяко разграничение, изключване или предпочитане на тези основания е в нарушение на конвенциите, препоръките и кодексите. Терминът „друг статус“ за целите на Насоките се отнася до синдикалната дейност и личните характеристики като възраст, увреждане, бременност, семейно положение, сексуална ориентация или ХИВ статус. В съответствие с разпоредбите на параграф 1д, от предприятията се очаква да насърчават равните възможности за жените и мъжете със специален акцент върху еднакви критерии за подбор, възнаграждение и повишаване и равнопоставеното прилагане на тези критерии и предотвратяване на дискриминация или уволнения на основание брак, бременност или родителство.
55. В параграф 2в) от тази Глава се очаква информацията, предоставена от компаниите на техните работници и техните представители, да предостави „вярно и справедливо виждане“ за резултатите. Тя се отнася до следното: структурата на предприятието, неговото икономическо и финансово състояние и перспективи, тенденциите в заетостта и очакваните съществени промени в операциите, като се вземат предвид законните изисквания за поверителност на бизнеса.

Съображенията за поверителност на бизнеса могат да означават, че информацията по определени точки може да не бъде предоставена или може да не бъде предоставена без гаранции.

56. Позоваването на консултативните форми на участие на работниците в параграф 3 от Главата е взето от Препоръка № 94 на МОТ от 1952 г. относно консултациите и сътрудничеството между работодатели и работници на ниво предприятие. Тя също така съответства на разпоредба, съдържаща се в декларацията на МОТ относно МНП. Такива консултативни договорености не трябва да заменят правото на работниците да се пазарят над условията на труд. Препоръка относно консултативните договорености по отношение на работните договорености също е част от параграф 8.
57. В параграф 4 се счита, че стандартите за заетост и индустриални отношения включват компенсации и режим на работно време. Позоваването на здравето и безопасността на труда предполага, че се очаква мултинационалните предприятия да следват преобладаващите регулаторни стандарти и индустриални норми, за да сведат до минимум риска от злополуки и нараняване на здравето, произтичащи от, свързани с или възникващи в процеса на работа. Това насърчава предприятията да работят за повишаване на нивото на изпълнение по отношение на здравето и безопасността на труда във всички части на своята дейност, дори когато това може да не се изисква официално от съществуващите разпоредби в страните, в които оперират. Той също така насърчава предприятията да зачитат способността на работниците да се отстраняват от работна ситуация, когато има основателна причина да се смята, че тя представлява непосредствен и сериозен риск за здравето или безопасността. Като отразяват тяхната важност и допълняемост сред свързаните препоръки, опасенията за здравето и безопасността са отразени другаде в *Насоките*, най-вече в Главите относно интересите на потребителите и околната среда. Препоръка № 194 на МОТ от 2002 г. предоставя ориентиrowъчен списък на професионалните заболявания, както и кодекси за практиката и ръководства, които могат да бъдат взети предвид от предприятията за прилагане на настоящата препоръка от *Насоките*.
58. Препоръката в параграф 5 от Главата насърчава МНО да наемат адекватен дял на работната сила на местно ниво, включително ръководния персонал, и да им предоставят обучение. Езикът в този параграф относно нивата на обучение и умения допълва текста в параграф А.4 от Глава „Общи политики за насърчаване формирането на човешки капитал“. Позоваването на местни работници допълва текста, насърчаващ изграждането на местен капацитет в параграф А.3 от Глава Общи политики. В съответствие с Препоръката № 195 на МОТ от 2004 г. за развитието на човешките ресурси, предприятията също се насърчават да инвестират в най-голяма степен в обучение и обучение през целия живот, като същевременно осигуряват равни възможности за обучение на жени и други уязвими групи, като младежи, квалифицирани хора, хора с увреждания, мигранти, възрастни работници и местно население.

59. Параграф 6 препоръчва предприятията да предоставят разумно известие на представителите на работниците и съответните държавни органи за промени в дейността си, които биха имали големи последици за поминъка на техните работници, по-специално закриването на предприятие, включващо колективни съкращения или уволнения. Както е посочено в него, целта на тази разпоредба е да предостави възможност за сътрудничество за смекчаване на последиците от такива промени. Това е важен принцип, който се отразява широко в законите и практиките на индустриалните отношения на придържашите се страни, въпреки че подходите за осигуряване на възможност за смислено сътрудничество не са идентични във всички придържашите се държави. Параграфът също така отбелязва, че би било подходящо, ако в светлината на конкретни обстоятелства ръководството е в състояние да направи такова предизвестие преди окончателното решение. В действителност, предизвестие преди окончателното решение е характеристика на законите и практиките за индустриални отношения в редица съседни страни. Това обаче не е единственият начин да се осигури възможност за смислено сътрудничество за смекчаване на последиците от такива решения, а законите и практиките на други съседни страни предвиждат други средства, като определени периоди, по време на които трябва да се провеждат консултации, преди да могат да бъдат приложени решения.

VI. Околна среда

Предприятията следва, в рамките на закони, подзаконови актове и административни практики в страните, в които оперират, и при отчитане на съответните международни споразумения, принципи, цели и стандарти да отчитат необходимостта от опазване на околната среда, общественото здраве и безопасност и като цяло да провеждат дейностите си по начин, допринасящ за по-широката цел за устойчиво развитие. По-специално, предприятията следва:

1. Да създават и поддържат система за управление на околната среда, подходяща за предприятието, включително:
 - а) събиране и оценка на адекватна и навременна информация относно въздействията на техните дейности върху околната среда, здравето и безопасността;
 - б) установяване на измерими цели и, когато е целесъобразно, цели за подобряване на екологичните показатели и използване на ресурсите, включително периодичен преглед на продължаващото значение на тези цели; когато е подходящо, целите трябва да съответстват на съответните национални политики и международни ангажименти за околната среда; и
 - в) редовен мониторинг и проверка на напредъка към постигане на целите или целите в областта на околната среда, здравето и безопасността.
2. Да вземат предвид опасенията относно разходите, поверителността на бизнеса и защитата на правата на интелектуална собственост:
 - а) предоставяне на обществеността и работниците адекватна, измерима и проверима (когато е приложимо) и навременна информация относно потенциалните въздействия от дейностите на предприятието върху околната среда, здравето и безопасността, които може да включват отчитане на напредъка в подобряването на екологичните резултати; и
 - б) ангажиране в адекватна и навременна комуникация и консултации с общностите, пряко засегнати от политиките за опазване на околната среда, здравето и безопасността на предприятието и от тяхното прилагане.

3. Да оценяват и адресират при взимане на решения, предвидимите въздействия върху околната среда, здравето и безопасността, свързани с процесите, стоките и услугите на предприятието през целия им жизнен цикъл с оглед избягването или смекчаването им, когато това е неизбежно. Когато тези предложени дейности могат да имат значително въздействие върху околната среда, здравето или безопасността и когато те са предмет на решение на компетентен орган, подгответе подходяща оценка на въздействието върху околната среда.
4. В съответствие с научното и техническото разбиране на рисковете, когато има заплахи за сериозни щети за околната среда, като се вземат предвид и здравето и безопасността на човека, да не използват липсата на пълна научна сигурност като причина за отлагане на рентабилни мерки за предотвратяване или да сведат до минимум такива щети.
5. Да поддържат планове за действие в извънредни ситуации за предотвратяване, смекчаване и контрол на сериозни щети върху околната среда и здравето от техните операции, включително аварии и извънредни ситуации; и механизми за незабавно докладване пред компетентните органи.
6. Да се стремят непрекъснато към подобряване на корпоративните екологични резултати на нивото на предприятието и, когато е подходящо, на неговата верига за доставки, като се насърчават дейности като:
 - а) приемане на технологии и оперативни процедури във всички части на предприятието, които отразяват стандартите за екологични резултати в най-добре функциониращата част на предприятието;
 - б) разработване и предоставяне на продукти или услуги, които нямат ненужно въздействие върху околната среда; които са безопасни по предназначение; намаляване на емисиите на парникови газове; които са ефективни в потреблението си на енергия и природни ресурси; могат да бъдат използвани повторно, рециклирани или изхвърлени безопасно;
 - в) насърчаване на по-високо ниво на информираност сред клиентите за въздействието върху околната среда от използването на продуктите и услугите на предприятието, включително чрез предоставяне на точна информация за техните продукти (например относно емисиите на парникови газове, биологичното разнообразие, ефективността на ресурсите или други екологични проблеми); и
 - г) проучване и оценка на начините за подобряване на екологичните показатели на предприятието в дългосрочен план, например чрез разработване на стратегии за намаляване на емисиите, ефективно използване на ресурсите и рециклиране, заместване или намаляване на употребата на токсични вещества или стратегии за биологичното разнообразие.

7. Да осигурят адекватно образование и обучение на работниците по проблемите на здравето и безопасността на околната среда, включително боравене с опасни материали и предотвратяване на екологични инциденти, както и по-обща области за управление на околната среда, като процедури за оценка на въздействието върху околната среда, връзките с обществеността и екологичните технологии.
8. Да допринесат за разработването на екологично значима и икономически ефективна публична политика, например чрез партньорства или инициативи, които ще повишат екологичната осведоменост и защита.

Коментари относно околната среда

60. Текстът на Глава „Околна среда“ отразява широко принципите и целите, съдържащи се в Декларацията от Рио за околната среда и развитието, в „Дневен ред 21“ (в рамките на Декларацията от Рио). Той също така взема предвид (Орхуската) Конвенция за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на взимане на решения и достъп до правосъдие по проблеми на околната среда и отразява стандартите, съдържащи се в такива инструменти като ISO стандарт за системите за управление на околната среда.
61. Доброто управление на околната среда е важна част от устойчивото развитие и все повече се разглежда като бизнес отговорност и възможност за бизнес. Мултинационалните предприятия имат роля и в двете аспекти. Следователно ръководителите на тези предприятия трябва да обръщат подходящо внимание на проблемите, свързани с околната среда в рамките на своите бизнес стратегии. Подобряването на екологичните показатели изисква ангажимент за системен подход и непрекъснато усъвършенстване на системата. Системата за управление на околната среда осигурява вътрешната рамка, необходима за контролиране на въздействието върху околната среда от дейностите на предприятието и за интегриране на екологичните съображения в бизнес операциите. Наличието на такава система би трябвало да помогне на акционерите, служителите и общността да се увери, че предприятието активно работи за опазване на околната среда от въздействията на дейността си.
62. В допълнение към подобряването на екологичните показатели, създаването на система за управление на околната среда може да осигури икономически ползи за компаниите чрез намалени оперативни и застрахователни разходи, подобро енергоспестяване и намаляване на ресурсите, намалени такси за спазване и отговорност, подобрен достъп до капитал и умения, подобрена удовлетвореност на клиентите и подобрени връзки с общността и обществеността.

63. В контекста на настоящите *Насоки* „доброто управление на околната среда“ следва да се тълкува в най-широкия му смисъл, включващо дейности, насочени към контролиране както на прякото, така и на непрякото въздействие върху околната среда от дейностите на предприятията в дългосрочен план и включващо както контрол на замърсяването, така и елементи на управление на ресурсите.
64. В повечето предприятия е необходима система за вътрешен контрол за управление на дейностите на предприятието. Екологичната част на тази система може да включва такива елементи като цели за подобро изпълнение и редовен мониторинг на напредъка към тези цели.
65. Информацията за дейността на предприятията и за техните взаимоотношения с подизпълнители и техните доставчици, както и свързаните с тях въздействия върху околната среда е важен инструмент за изграждане на доверие сред обществеността. Това средство е най-ефективно, когато информацията се предоставя по прозрачен начин и когато насърчава активните консултации със участващи страни като служители, клиенти, доставчици, изпълнители, местни общности и с обществеността като цяло, за да се насърчи климатът на дългосрочно доверие и разбиране по екологични проблеми от взаимен интерес. Отчитането и комуникацията са особено подходящи, когато в регионален, национален или международен контекст са изложени на риск ограничени или застрашени екологични активи; стандарти за отчитане като Глобалната инициатива по отчетност предоставят полезни справки.
66. Предоставяйки точна информация за своите продукти, предприятията имат няколко възможности като доброволно етикетирание или схеми за сертифициране. При използването на тези инструменти предприятията следва да обърнат надлежно внимание на своето социално и икономическо въздействие върху развиващите се страни и съществуващите международно признати стандарти..
67. Нормалната бизнес дейност може да включва предварителна оценка на потенциалните въздействия върху околната среда, свързани с дейностите на предприятието. Предприятията често извършват подходящи оценки на въздействието върху околната среда, дори ако те не се изискват от закона. Оценка на околната среда, извършена от предприятието, могат да съдържат широк и перспективен изглед на потенциалните въздействия от дейността на предприятието и дейностите на подизпълнители и доставчици, адресиране на съответните въздействия и проучване на алтернативи и мерки за смекчаване, за да се избегнат или отстранят неблагоприятните въздействия. Насоките също признават, че мултинационалните предприятия имат определени отговорности в други части на жизнения цикъл на продукта.
68. Няколко инструмента, които вече са приети от държавите, които се придържат към Насоките, включително Принцип 15 от Декларацията от Рио за околната среда и развитието, посочват „подхода на предпазните мерки“.

Нито един от тези инструменти не е адресиран изрично към предприятията, въпреки че приносът на предприятията е имплицитен във всички тях.

69. Основната предпоставка на *Насоките* е предприятията да действат възможно най-бързо и по проактивен начин, за да избегнат, например, сериозни или необратими щети върху околната среда в резултат на своята дейност. Фактът обаче, че *Насоките* са адресирани към предприятията, означава, че нито един съществуващ инструмент не е напълно адекватен за изразяване на тази препоръка. Следователно *Насоките* използват, но не напълно отразяват, всеки съществуващ инструмент.
70. *Насоките* не са предназначени да преосмислят съществуващите инструменти или да създадат нови ангажименти или прецеденти от страна на правителствата - те са предназначени само да препоръчат как трябва да се приложи подхода на предпазните мерки на ниво предприятия. Като се има предвид ранният етап на този процес, се признава, че е необходима известна гъвкавост при прилагането му въз основа на специфичния контекст, в който се осъществява. Признава се също, че правителствата определят основната рамка в тази област и имат отговорността да се консултират периодично със участващите страни относно най-подходящите начини за напредък.
71. *Насоките* също насърчават предприятията да работят за повишаване на нивото на екологични резултати във всички части на своята дейност, дори когато това може да не се изисква официално от съществуващата практика в страните, в които оперират. В тази връзка предприятията следва да обърнат надлежно внимание на своите социални и икономически ефекти върху развиващите се страни.
72. Например, мултинационалните предприятия често имат достъп до съществуващи и иновативни технологии или оперативни процедури, които, ако бъдат приложени, биха могли да помогнат за повишаване на екологичните резултати като цяло. Мултинационалните предприятия често се считат за лидери в съответните си области, така че не бива да се пренебрегва потенциалът за „демонстрационен ефект“ върху други предприятия. Гарантирането, че средата на страните, в които оперират мултинационални предприятия, също се възползва от наличните и иновативни технологии и практики, е важен начин за изграждане на подкрепа за международните инвестиционни дейности като цяло.
73. Предприятията играят важна роля в обучението и образованието на своите служители по проблемите на околната среда. Те се насърчават да изпълняват тази отговорност възможно най-широко, особено в области, пряко свързани с човешкото здраве и безопасност.

VII. Борба с подкупите, искане на подкупи и изнудване

Предприятията не трябва пряко или косвено да предлагат, обещават, дават или изискват подкуп или друго неоправдано финансово или друго предимство за получаване или запазване на бизнес или друго неправомерно предимство. Предприятията също следва да устоят на искането на подкупи и изнудвания. По-специално, предприятията следва:

1. Да не предлагат, обещават или дават неоправдани финансови или други предимства на държавни служители или служители на бизнес партньори. По същия начин предприятията не следва да искат, да се съгласяват или да приемат неправомерно финансово или друго предимство от държавни служители или служители на бизнес партньори. Предприятията не трябва да използват трети страни като агенти и други посредници, консултанти, представители, дистрибутори, консорциуми, изпълнители и доставчици и партньори в съвместни предприятия за насочване на неправомерни финансови или други предимства на държавни служители или на служители на техните бизнес партньори или на техните роднини или бизнес сътрудници.
2. Да разработват и приемат адекватен вътрешен контрол, програми за етика и съответствие или мерки за предотвратяване и откриване на подкуп, разработени въз основа на оценка на риска, насочена към индивидуалните обстоятелства на предприятието, по-специално рисковете от подкупи, пред които е изправено предприятието (като неговия географски и индустриален сектор на дейност). Тези програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие трябва да включват система от финансови и счетоводни процедури, включително система за вътрешен контрол, разумно проектирана да гарантира поддържането на честни и точни книги, записи и сметки, за да се гарантира, че те не могат да бъдат използвани за подкупи или укриване на подкуп. Такива индивидуални обстоятелства и рискове от подкуп трябва редовно да се наблюдават и преоценяват, както е необходимо, за да се гарантира, че вътрешните контроли на предприятието, програмата за етика и спазване са адаптирани и продължават да бъдат ефективни, както и да се смекчи рискът предприятията да станат съучастници в подкупите, искането на подкупи и изнудването.
3. Да забраняват или обезсърчават във вътрешния контрол на компанията, програми или мерки за етика и съответствие, използването на малки плащания за улесняване, които като цяло са незаконни в страните, в които се извършват, и когато се извършват такива плащания, да се записват точно в книги и финансови записи.

4. Да осигурят, като се вземат предвид рисковете за подкуп, пред които е изправено предприятието, надлежно документиращи надлежни проверки, свързани с наемането, както и подходящия и редовен надзор на агентите, както и че възнаграждението на агентите е подходящо и само за законни услуги. Когато е уместно, списък на агенти, ангажирани във връзка със сделки с публични органи и държавни предприятия, трябва да се съхранява и да се предоставя на компетентните органи в съответствие с приложимите изисквания за публично оповестяване.
5. Да повишават прозрачността на тяхната дейност в борбата срещу подкупите, искането на подкупи и изнудванията. Мерките могат да включват поемане на обществени ангажименти срещу подкупите, искането на подкупи и изнудването и оповестяване на системите за управление и вътрешния контрол, програмите за етика и спазване, или мерките, приети от предприятията с цел спазване на тези ангажименти. Предприятията също следва да насърчават откритостта и диалога с обществеността, за да насърчават нейната осведоменост и сътрудничество в борбата срещу подкупите, искането на подкупи и изнудванията.
6. Да насърчават информираността на служителите и спазването на политиките на фирмата и вътрешния контрол, програмите за етика и спазване или мерки срещу подкупи, искане на подкупи и изнудване чрез подходящо разпространение на такива политики, програми или мерки и чрез програми за обучение и дисциплинарни процедури.
7. Да не правят незаконни вноски за кандидати за държавни постове или за политически партии или за други политически организации. Политическият принос трябва изцяло да отговаря на изискванията за публично оповестяване и да се докладва на висшето ръководство.

Коментари относно борбата с подкупите, искането на подкупи и изнудването

74. Подкупите и корупцията вредят на демократичните институции и управлението на корпорациите. Те възпират инвестициите и нарушават международните условия на конкуренция. По-специално, отклоняването на средства чрез корупционни практики подкопава опитите на гражданите да постигнат по-високи нива на икономическо, социално и екологично благополучие и възпрепятства усилията за намаляване на бедността. Предприятията играят важна роля в борбата с тези практики.

75. Коректността, почтеността и прозрачността както в публичния, така и в частния домейн са ключови понятия в борбата срещу подкупите, привличането на подкупи и изнудванията. Бизнес общността, неправителствените организации, правителствата и междуправителствените организации оказаха съдействие за засилване на обществената подкрепа за антикорупционни мерки и за повишаване на прозрачността и обществената осведоменост относно проблемите на корупцията и подкупите. Приемането на подходящи практики за корпоративно управление също е съществен елемент за насърчаване на културата на етика в предприятията.
76. *Конвенцията за борба с подкупването на чуждестранни длъжностни лица в международните бизнес сделки (Конвенцията за борба с подкупите)* влезе в сила на 15 февруари 1999 г. *Конвенцията за борба с подкупите, заедно с Препоръката от 2009 г. за по-нататъшна борба с подкупването на чуждестранни длъжностни лица в международните бизнес сделки (Препоръка за борба с подкупите от 2009 г.), Препоръката от 2009 г. относно данъчните мерки за по-нататъшна борба с подкупването на чуждестранни длъжностни лица в международни бизнес сделки и Препоръката от 2006 г. по проблемите на корупцията и официално подкрепените експортни кредити* са основните инструменти на ОИСР, които са насочени към предлагащата страна на сделката за подкуп. Те имат за цел да премахнат „доставката“ на подкупи за чуждестранни длъжностни лица, като всяка страна поема отговорност за дейността на своите предприятия и за това, което се случва в рамките на нейната собствена юрисдикция.⁶ Създадена е програма за строг и систематичен мониторинг на изпълнението на страните от Конвенцията за борба с подкупите, за да се насърчи пълното прилагане на тези инструменти.
77. *Препоръката за борба с подкупите* от 2009 г. препоръчва по-специално правителствата да насърчават своите предприятия да разработят и приемат адекватни програми за вътрешен контрол, етика и спазване на мерките с цел предотвратяване и разкриване на чуждестранни подкупи, като се вземе предвид *Ръководството за добри практики по вътрешен контрол, етика и лоялност*, включено като приложение II към *Препоръката за борба с подкупите* от 2009 г. Това *Ръководство за добри практики* е адресирано до предприятия, както и бизнес организации и професионални асоциации и подчертава добрите практики за гарантиране на ефективността на техния вътрешен контрол, етика и програми за съответствие или мерки за предотвратяване и разкриване на чуждестранни подкупи.

⁶ За целите на Конвенцията „подкуп“ се дефинира като „...предложение, обещание или предоставяне на неправомерно финансово или друго предимство, пряко или чрез посредници, на чуждестранно държавно длъжностно лице, за това длъжностно лице или за трета страна, за да може официалният акт или да се въздържа от действия във връзка с изпълнение на служебни задължения, за да получи или запази бизнес или друго неправомерно предимство при извършване на международен бизнес“. Коментарите към конвенцията (параграф 9) поясняват, че „малките плащания за „улесняване“ не представляват плащания „за получаване или задържане на бизнес или друго неправомерно предимство“ по смисъла на параграф 1 и съответно също не представляват нарушение. Подобни плащания, които в някои страни се правят, за да се принудят държавните служители да изпълняват своите функции, като издаване на лицензи или разрешителни, като цяло са незаконни в съответната чужда държава. Други държави могат и трябва да се справят с този разяждащ феномен чрез средства като подкрепа за програми за добро управление...”

78. Инициативите на частния сектор и гражданското общество също помагат на предприятията да разработят и прилагат ефективни политики за борба с подкупите.
79. *Конвенцията на ООН срещу корупцията (UNCAC)*, която влезе в сила на 14 декември 2005 г., е най-мощният и изчерпателен документ, който предоставя законодателни стандарти за колективна борба и противопоставяне срещу порочните корупционни практики. Съгласно UNCAC, държавите страни по конвенцията са длъжни да забранят на своите служители да получават подкупи, а техните предприятия да подкупват местни длъжностни лица, както и чуждестранни длъжностни лица и служители на публични международни организации, както и да обмислят недопускане на подкуп от частни лица. *UNCAC и Конвенцията за борба с подкупите* взаимно се подкрепят и допълват.
80. За да се отговори на търсенето на подкуп, добрите практики за управление са важни елементи, за да не се изисква от предприятията да плащат подкупи. Предприятията могат да подкрепят инициативи за колективни действия относно съпротива срещу искането на подкупи и изнудванията. Както местните правителства, така и правителствата-домакини трябва да подпомагат предприятия, изправени пред искане на подкупи и изнудване. *Ръководството за добри практики по конкретни членове от конвенцията* в приложение I към *Препоръката за борба с подкупите* от 2009 г. гласи, че Конвенцията за борба с подкупите трябва да се прилага по такъв начин, че да не предоставя защита или изключение, когато чуждестранното длъжностно лице иска подкуп. Освен това UNCAC изисква криминализиране на искането на подкуп от местни държавни служители.

VIII. Интереси на потребителите

Когато се занимават с потребителите, предприятията следва да действат в съответствие със справедливите бизнес, маркетингови и рекламни практики и да предприемат всички разумни стъпки, за да гарантират качеството и надеждността на стоките и услугите, които предоставят. По-специално, те следва:

1. Да се уверят, че стоките и услугите, които предоставят, отговарят на всички договорени или законово изисквани стандарти за здраве и безопасност на потребителите, включително тези, отнасящи се до предупреждения за здравето и информация за безопасност
2. Да осигурят точна, проверима и ясна информация, която е достатъчна, за да може потребителите да вземат информирани решения, включително информация за цените и, когато е подходящо, съдържание, безопасна употреба, екологични характеристики, поддръжка, съхранение и разпореждане със стоки и услуги. Където е възможно, тази информация трябва да се предоставя по начин, който улеснява способността на потребителите да сравняват продуктите.
3. Да осигурят на потребителите достъп до справедливи, лесни за използване, навременни и ефективни несъдебни механизми за разрешаване на спорове ио безщетяване, без излишни разходи или тежести.
4. Да не извършват постъпки или бездействия, нито да участват в други практики, които са измамни, подвеждащи, лъжовни или несправедливи.
5. Да подкрепят усилията за насърчаване на образованието на потребителите в области, свързани с техните бизнес дейности, с цел, *inter alia*, подобряване на способността на потребителите: *i*) да вземат информирани решения, включващи сложни стоки, услуги и пазари; *ii*) по-добре да разбират икономическото, екологично и социално въздействие на своите решения и *iii*) да подпомагат устойчивото потребление.
6. Да уважават поверителността на потребителите и да взимат разумни мерки, за да осигурят сигурността на личните данни, които те събират, съхраняват, обработват или разпространяват.
7. Да сътрудничат изцяло с публичните органи за предотвратяване и борба с измамните маркетингови практики (включително подвеждаща реклама и търговски измами) и за намаляване или предотвратяване на сериозни заплахи за общественото здраве и безопасност или за околната среда, произтичащи от потреблението, използването или изхвърлянето на техните стоки и услуги.

8. Да вземат предвид при прилагането на горните принципи, *i)* нуждите на уязвимите и в неравностойно положение потребители и *ii)* специфичните предизвикателства, които електронната търговия може да представлява пред потребителите.

Коментари относно интересите на потребителите

81. Главата за потребителските интереси на *Насоките* за мултинационални предприятия на ОИСР описва работата на Комитета за политика на потребителите на ОИСР и Комитета за финансовите пазари, както и работата на други международни организации, включително Международната търговска камара и Международната организация по стандартизация и Организацията на обединените нации (т.е. *Насоките на ООН за потребителската политика*, разширени през 1999 г.).
82. Главата признава, че удовлетвореността на потребителите и свързаните с тях интереси представляват фундаментална основа за успешното функциониране на предприятията. Тя също така признава, че потребителските пазари за стоки и услуги са претърпели значителна трансформация във времето. Регулаторната реформа, по-отворените глобални пазари, развитието на нови технологии и растежът на потребителските услуги са ключови фактори на промяната, предоставящи на потребителите по-голям избор и други ползи, които произтичат от по-откритата конкуренция. В същото време темпът на промяна и повишената сложност на много пазари като цяло затрудняват потребителите да сравняват и оценяват стоки и услуги. Освен това потребителската демография също се е променила с течение на времето. Децата стават все по-значителни сили на пазара, както и нарастващият брой на по-старите възрастни. Въпреки че потребителите са по-добре образовани като цяло, мнозина все още нямат умения за аритметика и грамотност, които се изискват на днешния по-сложен пазар с интензивна информация. Освен това, много потребители са все по-заинтересовани да узнаят положението и дейностите на предприятията в широк диапазон от икономически, социални и екологични проблеми и да ги вземат предвид при избора на стоки и услуги.
83. Въведението призовава предприятията да прилагат справедливи бизнес, маркетингови и рекламни практики и да гарантират качеството и надеждността на предлаганите от тях продукти. Тези принципи, както е отбелязано, се прилагат както за стоки, така и за услуги.
84. Параграф 1 подчертава значението на предприятията да се придържат към изискваните стандарти за здраве и безопасност и значението за тях да предоставят на потребителите подходяща информация за здравето и безопасността на своите продукти.

85. Параграф 2 се отнася до разкриването на информация. Той призовава предприятията да предоставят информация, достатъчна за потребителите да вземат информирани решения. Това включва информация за финансовите рискове, свързани с продуктите, когато е уместно. Освен това в някои случаи предприятията са задължени по закон да предоставят информация по начин, който позволява на потребителите да правят директни сравнения на стоки и услуги (например ценообразуване на единица мярка). При липса на пряко законодателство, предприятията се насърчават да представят информация при работа с потребителите по начин, който улеснява сравненията на стоки и услуги и дава възможност на потребителите лесно да определят каква ще бъде общата цена на даден продукт. Трябва да се отбележи, че онова, което се счита за „достатъчно“, може да се промени с течение на времето и предприятията следва да реагират на тези промени. Всички искове, които отправят предприятията относно продуктите и околната среда, следва да се основават на адекватни доказателства и, ако е приложимо, правилни тестове. Предвид нарастващия интерес на потребителите към екологичните проблеми и устойчивото потребление, следва да се предостави информация, както е подходящо, за екологичните характеристики на продуктите. Това може да включва информация за енергийната ефективност и степента на рециклируемост на продуктите, а в случай на хранителни продукти - информация за селскостопанските практики.
86. Бизнес поведението все повече се разглежда от потребителите, когато взимат решенията си за покупки. Ето защо предприятията се насърчават да предоставят информация за инициативите, които са предприели, за да интегрират социалните и екологичните проблеми в своите бизнес операции и да подкрепят по друг начин устойчивото потребление. Глава III от Насоките за разкриване е уместна в това отношение. Предприятията се насърчават да съобщават на обществеността изявления за ценности или декларации за бизнес поведение, включително информация за социалните, етичните и екологичните политики на предприятието и други кодекси за поведение, за които компанията се подписва. Предприятията се насърчават да предоставят тази информация на обикновен език и във формат, който е приятен за потребителите. Растежът на броя на предприятията, които се отчитат в тези области и насочването на информация към потребителите, би било добре дошло.
87. Параграф 3 отразява езика, който се използва в *Препоръката на Съвета на министрите на ОИСР от 2007 г. относно решаването на потребителските спорове и обезщетяването*. Препоръката установява рамка за разработване на ефективни подходи за справяне с оплакванията на потребителите, включително редица действия, които индустрията може да предприеме в това отношение. Отбелязва се, че механизмите, създадени от много предприятия за решаване на потребителски спорове, спомогнаха за повишаване на доверието на потребителите и удовлетвореността на потребителите. Тези механизми могат да осигурят по-практични решения на жалби, отколкото правни

действия, които могат да бъдат скъпи, трудни и отнемащи време за всички участващи страни. За да бъдат ефективни тези съдебни механизми обаче, потребителите трябва да бъдат осведомени механизми обаче, потребителите трябва да бъдат осведомени за тяхното съществуване и биха се възползвали от насоки как да подават жалби, особено когато исковете включват трансгранични или многоизмерни транзакции.

88. Параграф 4 засяга измамни, подвеждащи, лъжовни и други нелоялни търговски практики. Подобни практики могат да изкривят пазарите за сметка както на потребителите, така и на отговорните предприятия и следва да бъдат избягвани.
89. Параграф 5 се отнася до образованието на потребителите, което придобива все по-голямо значение с нарастващата сложност на много пазари и продукти. Правителствата, потребителските организации и много предприятия признаха, че това е споделена отговорност и че могат да играят важна роля в това отношение. Трудностите, които потребителите изпитваха при оценяването на сложни продукти във финансови и други области, подчертаха значението на участващите страни да работят заедно за насърчаване на образованието, насочено към подобряване на вземането на решения на потребителите.
90. Параграф 6 се отнася до личните данни. Увеличаващото се събиране и използване на лични данни от предприятия, подхранвано отчасти от интернет и технологичния напредък, подчерта значението на защитата на личните данни срещу нарушения на личния живот на потребителите, включително нарушения на сигурността.
91. Параграф 7 подчертава значението на предприятията да работят с публичните органи за по-ефективно предотвратяване и борба с измамните маркетингови практики. Също така се изисква сътрудничество за намаляване или предотвратяване на заплахите за общественото здраве и безопасността на околната среда. Това включва заплахи, свързани с изхвърлянето на стоки, както и тяхното потребление и употреба. Това отразява признаването на важността на отчитането на целия жизнен цикъл на продуктите.
92. Параграф 8 призовава предприятията да вземат предвид ситуацията на уязвимите потребители и тези в неравностойно положение, когато предлагат стоки и услуги. Потребителите в неравностойно положение или уязвимите потребители се отнасят до конкретни потребители или категории потребители, които поради лични характеристики или обстоятелства (като възраст, умствена или физическа способност, образование, доходи, език или отдалечено местоположение) могат да срещнат особени затруднения в работата в съвременните информационно-интензивни, глобализирани пазари. Параграфът също така подчертава нарастващото значение на мобилните и други форми на електронна търговия на световните пазари. Ползите, които предоставя такава търговия, са значителни и нарастващи. Правителствата прекараха значително време в проучване на начините, за да гарантират, че потребителите получават прозрачна и ефективна защита, която не е по-малка в случая на електронната търговия, отколкото нивото на защита, предоставяно в по-традиционните форми на търговия.

IX. Наука и технологии

Предприятията следва:

1. Да полагат усилия да гарантират, че техните дейности са съвместими с политиките и плановете на науката и технологиите (S&T) на страните, в които оперират, и при необходимост да допринасят за развитието на местния и национален иновационен капацитет.
2. Да приемат, когато това е възможно в хода на своите бизнес дейности, практики, които позволяват пренос и бързо разпространение на технологии и ноу-хау, като се вземат предвид защитата на правата на интелектуална собственост.
3. Когато е целесъобразно, да изпълняват научно-техническа работа по разработване в държавите-домакини, за да отговорят на нуждите на местния пазар, както и да наемат персонал от държавата-домакин в капацитет за научноизследователска и развойна дейност и да насърчат тяхното обучение, като отчитат търговските нужди.
4. Когато предоставят лицензи за използване на права на интелектуална собственост или при прехвърляне на технологии по друг начин, да направят това при разумни условия и по начин, който допринася за дългосрочните перспективи за устойчиво развитие на приемащата страна.
5. Когато е уместно за търговските цели, да развиват връзки с местните университети, публичните изследователски институции и да участват в съвместни изследователски проекти с местни индустрии или индустриални асоциации.

Коментари относно науката и технологиите

93. В базирана на знанието и глобализирана икономика, при която националните граници имат по-малко значение, дори и за малките или вътрешно ориентирани предприятия, възможността за достъп и използване на технологии и ноу-хау е от съществено значение за подобряване на производителността на предприятията. Този достъп е важен и за реализирането на икономическите ефекти на технологичния прогрес, включително за растежа на производителността и създаването на работни места, в контекста на устойчивото развитие. Мултинационалните предприятия са основният канал за трансфер на технологии през границите. Те допринасят за националния иновативен капацитет на приемащите ги страни, като генерират, разпространяват и дори позволяват използването на нови технологии от местните предприятия и институции. Научноизследователската и развойна дейност на МНП, когато са добре свързани с националната иновационна система, може да помогне за засилване на икономическия и социален прогрес в техните държави-домакини. От своя страна, развитието на динамична иновационна система в държавата-домакин разширява търговските възможности за МНП.

94. Следователно тази Глава има за цел да насърчи, в рамките на икономическата осъществимост, загрижеността за конкурентоспособността и други съображения, разпространяването от страна на мултинационални предприятия на плодовете на научноизследователската и развойна дейност сред страните, в които оперират, като по този начин допринася за иновативния капацитет на приемащите страни. В тази връзка, насърчаването на разпространението на технологии може да включва комерсиализацията на продукти, които въвеждат нови технологии, лицензиране на технологични иновации, наемане и обучение на технологични и технологични кадри, не само ако условията, договорени, са разумни, но МНП може да искат да обмислят дългосрочното въздействие на развитието, околната среда и други въздействия на технологиите за родната и държавата-домакин. В своите дейности мултинационалните предприятия могат да установят и подобрят иновативния капацитет на своите международни дъщерни дружества и подизпълнители. Освен това МНП могат да обърнат внимание на значението на местната научна и технологична инфраструктура, както физическа, така и институционална. В тази връзка МНП могат да допринесат полезно за формулирането от правителствата на държавите-домакини на политически рамки, благоприятстващи развитието на динамична иновационна система и развитие на кооперативни предприятия за научноизследователска и развойна дейност. При продажба или лицензиране.

X. Конкуренция

Предприятията следва:

1. Да извършват дейностите си по начин, съобразен с всички приложими закони и разпоредби в областта на конкуренцията, като се вземат предвид законите за конкуренцията на всички юрисдикции, в които дейностите могат да имат антиконкурентни последици.
2. Да се въздържат от сключване или изпълнение на антиконкурентни споразумения между конкурентите, включително споразумения за:
 - а) фиксиране на цени;
 - б) фалшифициране на оферти (тайни търгове);
 - в) установяване на ограничения или квоти за продукцията; или
 - г) споделяне или разделяне пазари, като разпределят клиенти, доставчици, територии или търговски линии.
3. Да си сътрудничат с разследващите органи за защита на конкуренцията чрез, наред с други неща, и при спазване на приложимото законодателство и подходящи предпазни мерки, предоставяйки отговори възможно най-бързо и напълно, колкото е възможно на искания за информация, и обмисляйки използването на налични инструменти, като например отказ от поверителност, когато е подходящо, да насърчават ефективно и ефикасно сътрудничество между разследващите органи.
4. Редовно да насърчават информираността на служителите за важноста на спазването на всички приложими закони и разпоредби в областта на конкуренцията и, по-специално, да обучават висшето ръководство на предприятието във връзка с проблемите на конкуренцията.

Коментари относно конкуренцията

95. Тези препоръки подчертават значението на законите и разпоредбите на конкуренцията за ефикасното функциониране както на вътрешния, така и на международния пазар и потвърждават значението на спазването на тези закони и разпоредби от местни и мултинационални предприятия. Те също така се стремят да гарантират, че всички предприятия са запознати с развитието на обхвата, коригиращите мерки и санкциите на законодателството в областта на конкуренцията и степента на сътрудничество между органите по конкуренция. Терминът „закон за конкуренцията“ се използва за

обозначаване на закони, включително и „антигръстови“ и „антимонополни“ закони, които по различен начин забраняват: а) антиконкурентни споразумения; б) злоупотребата с пазарна сила или надмощие; в) придобиване на пазарна сила или доминиране чрез средства, различни от ефективно изпълнение; или г) значително намаляване на конкуренцията или значително възпрепятстване на ефективната конкуренция чрез сливания или придобивания.

96. Като цяло законите и политиките в областта на конкуренцията забраняват: а) твърди картели; б) други антиконкурентни споразумения; в) антиконкурентно поведение, което използва или разширява доминирането на пазара или пазарната сила; и г) антиконкурентни сливания и придобивания. Съгласно Препоръката на Съвета на ОИСР от 1998 г. относно ефективни действия срещу твърди картели, C(98)35/FINAL, антиконкурентните споразумения, посочени в буква а), представляват твърди картели, но препоръката включва различия в законодателствата на страните-членки, включително разлики в законовите изключения или разпоредби, позволяващи изключение или разрешение за дейност, които в противен случай биха могли да бъдат забранени. Препоръките в настоящите *Насоки* не предполагат предприятията да се откажат да се възползват от такива законово достъпни изключения или разпоредби. Категориите под б) и в) са по-общи, тъй като последиците от други видове споразумения и едностранно поведение са по-нееднозначни и има по-малк консенсус относно това, което трябва да се счита за антиконкурентно.
97. Целта на политиката за конкуренция е да допринесе за цялостното благосъстояние и икономическия растеж чрез насърчаване на пазарните условия, при които естеството, качеството и цената на стоките и услугите се определят от конкурентните пазарни сили. Освен че се възползва от потребителите и икономиката на юрисдикцията като цяло, такава конкурентна среда награждава предприятията, които реагират ефективно на потребителското търсене. Предприятията могат да допринесат за този процес, като предоставят информация и съвети, когато правителствата обмислят закони и политики, които биха могли да намалят ефективността или по друг начин да намалят конкурентоспособността на пазарите.
98. Предприятията следва да знаят, че законите за конкуренцията продължават да се прилагат и че все по-често тези закони забраняват антиконкурентните дейности, които се извършват в чужбина, ако имат вредно въздействие върху вътрешните потребители. Освен това, трансграничната търговия и инвестициите правят по-вероятно антиконкурентното поведение, извършвано в една юрисдикция, да има вредни последици в други юрисдикции.

Следователно предприятията следва да вземат предвид както законодателството на страната, в която оперират, така и законите на всички страни, в които е вероятно да се усетят последиците от тяхното поведение.

99. И накрая, предприятията следва да признаят, че органите по конкуренция участват в по-задълбочено сътрудничество в разследването и оспорването на антиконкурентната дейност. Вижте най-общо: Препоръка на Съвета относно сътрудничеството между държавите-членки при антиконкурентни практики, засягащи международната търговия, С(95)130/FINAL; Препоръка на Съвета за преглед на сливанията, С(2005)34. Когато органите по конкуренция от различни юрисдикции преразглеждат едно и също поведение, улесняването на сътрудничеството между властите насърчава последователно и стабилно взимане на решения и конкурентни средства за защита, като същевременно позволява икономия на разходите за правителствата и предприятията.

XI. Облагане с данъци

Важно е предприятията да допринасят за публичните финанси на приемащите държави, като своевременно плащат своите данъчни задължения. По-специално предприятията трябва да спазват както буквата, така и духа на данъчните закони и разпоредби на страните, в които оперират. Да се съобразяваш с духа на закона означава да различаваш и следваш намерението на законодателната власт. Той не изисква предприятието да извърши плащане над сумата, която е законно изискуема съгласно такова тълкуване. Спазването на данъка включва такива мерки, като предоставянето на съответните органи на навременна информация, която е релевантна или изисквана от закона за целите на правилното определяне на данъците, които трябва да бъдат оценени във връзка с техните операции, и съответствието на практиките за трансферно ценообразуване с принципа на независимите пазарни отношения.

1. Предприятията следва да разглеждат данъчното управление и спазването на данъчното законодателство като важни елементи на техния надзор и по-широки системи за управление на риска. По-специално, корпоративните съвети трябва да приемат стратегии за управление на данъчния риск, за да гарантират, че финансовите, регулаторните и репутационните рискове, свързани с данъчното облагане, са напълно идентифицирани и оценени.

Коментари относно облагането с данъци

100. Корпоративното гражданство в областта на данъчното облагане предполага, че предприятията следва да спазват както буквата, така и духа на данъчните закони и разпоредби във всички страни, в които оперират, да си сътрудничат с властите и да им предоставят информация, която е релевантна или изисквана от закон. Предприятието се съобразява с духа на данъчните закони и разпоредби, ако предприеме разумни стъпки, за да определи намерението на законодателната власт и тълкува тези данъчни норми, съответстващи на това намерение, в светлината на законовия език и съответната съвременна законодателна история. Сделките не трябва да бъдат структурирани по начин, който ще има данъчни резултати, които са несъвместими с основните икономически последици от сделката, освен ако няма специфично законодателство, предназначено да даде този резултат. В този случай предприятието трябва разумно да вярва, че транзакцията е структурирана по начин, който дава данъчен резултат за предприятието, който не противоречи на намеренията на законодателя.

101. Спазването на данъчното законодателство включва също сътрудничество с данъчните органи и предоставяне на необходимата информация за осигуряване на ефективно и справедливо прилагане на данъчните закони. Това сътрудничество следва да включва своевременно и пълно реагиране на искания за информация, отправени от компетентен орган съгласно разпоредбите на данъчен договор или споразумение за обмен на информация. Този ангажимент за предоставяне на информация обаче не е без ограничение. По-специално, *Насоките* правят връзка между информацията, която следва да бъде предоставена, и нейното значение за прилагането на приложимите данъчни закони. Това признава необходимостта от балансиране на тежестта върху бизнеса при спазване на приложимите данъчни закони и необходимостта данъчните власти да разполагат с пълна, навременна и точна информация, която да им позволи да приложат данъчните си закони.
102. Ангажиментите на предприятията за сътрудничество, прозрачност и спазване на данъчното законодателство следва да бъдат отразени в системите, структурите и политиките за управление на риска. В случай на предприятия, които имат корпоративна правна форма, корпоративните съвети са в състояние да контролират данъчния риск по много начини. Например корпоративните съвети трябва активно да разработят подходящи принципи на данъчната политика, както и да създадат системи за вътрешен данъчен контрол, така че действията на ръководството да съответстват на възгледите на съвета по отношение на данъчния риск. Съветът трябва да бъде информиран за всички потенциално съществени данъчни рискове и трябва да бъде възложена отговорност за извършване на функции за вътрешен данъчен контрол и докладване пред съвета. Цялостна стратегия за управление на риска, която включва данък, ще позволи на предприятието не само да действа като добър корпоративен гражданин, но и ефективно да управлява данъчния риск, което може да послужи за избягване на основен финансов, регулаторен и репутационен риск за предприятието
103. Член на многонационална група предприятия в една държава може да има широки икономически отношения с членове на същата група на мултинационални предприятия в други страни. Такива взаимоотношения могат да засегнат данъчното задължение на всяка от страните. Съответно данъчните органи може да се нуждаят от информация извън своята юрисдикция, за да могат да оценят тези взаимоотношения и да определят данъчното задължение на члена на групата на МНП в тяхната юрисдикция. Отново информацията, която трябва да бъде предоставена, е ограничена до информацията, която е релевантна или се изисква от закона за предложената оценка на тези икономически взаимоотношения с цел определяне на правилното данъчно задължение на члена на МНП групата. МНП трябва да си сътрудничат за предоставянето на тази информация.

104. Трансферното ценообразуване е особено важен въпрос за корпоративното гражданство и данъчното облагане. Драматичното увеличение на световната търговия и трансграничните преки инвестиции (и важната роля, която играят в такава търговия и инвестиции от мултинационални предприятия) означава, че трансферното ценообразуване е важен фактор за определяне на данъчните задължения на членове на мултинационална група предприятия, тъй като оказва съществено влияние върху разделението на данъчната основа между държавите, в които мултинационалното предприятие оперира. Принципът на независимите пазарни отношения, който е включен както в Примерната данъчна конвенция на ОИСР, така и в Модела на ООН на конвенция относно двойното данъчно облагане между развити и развиващи се страни, е международно приетият стандарт за коригиране на печалбите между асоциираните предприятия. Прилагането на принципа на независимите пазарни отношения избягва неподходящо изместване на печалбите или загубите и свежда до минимум рисковете от двойно данъчно облагане. Правилното му приложение изисква мултинационалните предприятия да си сътрудничат с данъчните власти и да предоставят цялата информация, която е релевантна или изисквана от закона по отношение на подбора на метода за трансферно ценообразуване, приет за международните транзакции, предприети от тях и свързаната с тях страна. Признава се, че определянето, дали трансферното ценообразуване отразява адекватно стандарта (или принципа) на независимите пазарни отношения, е често трудно както за мултинационални предприятия, така и за данъчните администрации и че прилагането му не е точна наука.
105. Комитетът по фискални проблеми на ОИСР предприема текуща работа за разработване на препоръки за гарантиране, че трансферното ценообразуване отразява принципа на независимите пазарни отношения. Неговата работа доведе до публикуването през 1995 г. на *Ръководство на ОИСР по трансферно ценообразуване за мултинационални предприятия и данъчни администрации (Насоки за трансферно ценообразуване на ОИСР)*, което беше предмет на препоръката на Съвета на ОИСР за определяне на трансферното ценообразуване между асоциираните предприятия (членове на МНП групата обикновено попадат в определението за асоциирани предприятия). *Насоките на ОИСР за трансферно ценообразуване* и тази препоръка на Съвета се актуализират непрекъснато, за да отразят промените в световната икономика и опита на данъчните администрации и данъкоплатците, които се занимават с трансферно ценообразуване. Принципът на независимите пазарни отношения, тъй като се прилага за разпределяне на печалбите на постоянните предприятия за целите на определянето на данъчните права на държавата-домакин съгласно данъчен договор, беше предмет на препоръка на Съвета на ОИСР, приета през 2008 г.

Насоките за трансферно ценообразуване на ОИСР се съсредоточават върху

Насоките за трансферно ценообразуване на ОИСР се съсредоточават върху прилагането на принципа на независимите пазарни отношения, за да се оцени трансферното ценообразуване на асоциираните предприятия. Насоките на ОИСР за трансферно ценообразуване имат за цел да помогнат на данъчните администрации (както на страни членки на ОИСР, така и на нечленуващи страни) и мултинационални предприятия чрез посочване на взаимно задоволителни решения за случаи на трансферно ценообразуване, като по този начин се свежда до минимум конфликта между данъчните администрации и между данъчните администрации и мултинационалните предприятия и избягват скъпи съдебни спорове. Мултинационалните предприятия се насърчават да следват указанията в *Насоките за трансферно ценообразуване на ОИСР*, изменени и допълнени⁷, за да гарантират, че трансферните им цени отразяват принципа на независимите пазарни отношения.

⁷ Една страна, която не се присъединява към ОИСР, Бразилия, не прилага *Насоките за трансферно ценообразуване на ОИСР* в своята юрисдикция и съответно използването на указанията в тези насоки от мултинационални предприятия за целите на определяне на облагаемия доход от техните дейности в тази страна не се прилага в светлината на данъчните задължения, установени в законодателството на тази страна. Друга страна, която не се присъединява към ОИСР, Аржентина, посочва, че *Насоките за трансферно ценообразуване на ОИСР* не са задължителни в нейната юрисдикция.

Част II

Процедури за изпълнение на Насоките на ОИСР за мултиационални предприятия

Изменение на решението на Съвета относно насоките на ОИСР за мултинационални предприятия

СЪВЕТЪТ,

Като взе предвид Конвенцията за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) от 14 декември 1960 г.;

Като взе предвид Декларацията на ОИСР относно международните инвестиции и мултинационалните предприятия („Декларацията“), в която правителствата на придържащите се държави („придържащи се държави“) съвместно препоръчват на мултинационални предприятия, опериращи в или от техните територии, спазването на Насоките за мултинационални предприятия („Насоките“);

Като признава, че тъй като дейността на мултинационалните предприятия се разширява по целия свят, международното сътрудничество по проблеми, свързани с декларацията, следва да се разшири до всички държави;

Като взе предвид техническото задание на инвестиционния комитет, по-специално по отношение на неговите отговорности за Декларацията [C(84)171 (окончателна), подновена в С/М(95)21];

Като взе предвид Доклада за първия преглед на декларацията от 1976 г. [C(79)102(Final)], Доклада за втория преглед на декларацията [C/MIN(84)5(Final)], Доклада за прегледа на декларацията от 1991 г. [DAFFE/IME(91)23], и Доклада за прегледа на насоките от 2000 г. [C(2000)96];

Като взе предвид второто преразгледано решение на Съвета от юни 1984 г., [C(84)90], изменено юни 1991 г. [C/MIN(91)7/ANN1] и отменено на 27 юни 2000 г. [C(2000)96/FINAL];

Като счита, че е желателно да се подобрят процедурите, чрез които могат да се провеждат консултации по проблеми, обхванати от настоящите насоки, и да се насърчава ефективността на насоките;

По предложение на Инвестиционния комитет:

РЕШАВА:

I. Национални контактни точки (NCP)

1. Придържашите се страни създават Национални контактни точки за повишаване на ефективността на насоките, като предприемат промоционални дейности, обработват запитвания и допринасят за решаването на проблеми, които възникват във връзка с прилагането на *Насоките* в специфични казуси, като се вземат предвид приложените процедурни указания. Бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и други участващи страни се информират за наличието на такива съоръжения.
2. Националните контактни точки в различни страни си сътрудничат, ако възникне такава необходимост, по всеки въпрос, свързан с *Насоките*, свързани с тяхната дейност. Като обща процедура, дискусиите на национално ниво трябва да бъдат инициирани преди да се осъществят контакти с други Национални контактни точки.
3. Националните контактни точки се събират редовно, за да обменят опит и да докладват на Инвестиционния комитет.
4. Придържашите се страни предоставят на своите Национални контактни точки човешки и финансови ресурси, така че те да могат ефективно да изпълняват своите отговорности, като вземат предвид вътрешните бюджетни приоритети и практики.

II. Инвестиционният комитет

1. Инвестиционният комитет ("Комитетът") периодично или по искане на придържашата се държава провежда обмен на мнения по проблеми, обхванати от *Насоките* и опита, натрупан при прилагането им.
2. Комитетът периодично кани Консултативния комитет за бизнеса и индустрията към ОИСР (BIAC) и Консултативния комитет на профсъюзите към ОИСР (TUAC) („консултативните органи“), OECD Watch, както и други международни партньори да изразят своите становища по проблеми, обхванати от *Насоките*. В допълнение, обмен на мнения с тях по тези проблеми може да се проведе по тяхно искане.
3. Комитетът се ангажира с непридържашите се държави по проблеми, обхванати от *Насоките*, за да насърчи отговорното бизнес поведение в световен мащаб в съответствие с *Насоките* и да създаде условия за равнопоставеност. Той също така се стреми да си сътрудничи с непридържашите се държави, които имат специален интерес към *Насоките* и да популяризират техните принципи и стандарти.

4. Комитетът отговаря за изясняването на *Насоките*. Страните, участващи в специфични казуси, които породиха искане за разяснение, ще получат възможността да изразят мнението си устно или писмено. Комитетът не взема заключения относно поведението на отделни предприятия.
5. Комитетът провежда обмен на мнения относно дейностите на Националните контактни точки с цел повишаване ефективността на *Насоките* и насърчаване на функционалната еквивалентност на Националните контактни точки.
6. Изпълнявайки своите отговорности за ефективното функциониране на *Насоките*, Комитетът надлежно взема предвид прилаганите процедурни указания.
7. Комитетът периодично докладва на Съвета по проблеми, обхванати от насоките. В своите доклади Комитетът взема предвид докладите на Националните контактни точки и възгледите, изразени от консултативните органи, OECD Watch, други международни партньори и непридържащи се държави, както е уместно.
8. Комитетът, в сътрудничество с Националните контактни точки, следва проактивна програма, която насърчава ефективното спазване от предприятията на принципите и стандартите, съдържащи се в насоките. По-специално той търси възможности за сътрудничество с консултативните органи, OECD Watch, други международни партньори и други участващи страни с цел насърчаване на положителния принос, който мултинационалните предприятия могат да направят в контекста на *Насоките*, за икономически, екологичен и социален напредък с оглед постигане на устойчиво развитие и да им помогне да идентифицират и да реагират на рискове от неблагоприятни въздействия, свързани с конкретни продукти, региони, сектори или индустрии.

III. Преглед на решението

Настоящото решение се подлага на периодичен преглед. Комитетът прави предложения за тази цел.

Процедурни насоки

I. Национални контактни точки (NCP)

Ролята на Националните контактни точки (NCP) е да подобрят ефективността на *Насоките*. NCP ще работят в съответствие с основните критерии за видимост, достъпност, прозрачност и отчетност за постигане на целта за функционална еквивалентност.

A. Институционални договорености

В съответствие с целта за функционална еквивалентност и повишаване на ефективността на *Насоките*, присъединяващите се страни имат гъвкавост при организирането на своите NCP, търсейки активната подкрепа на социални партньори, включително бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и други участващи страни.

Съответно Националните контактни точки:

1. Ще бъдат съставени и организирани така, че да предоставят ефективна основа за справяне с широкия спектър от проблеми, обхванати от *Насоките* и да позволят на NCP да работят по безпристрастен начин, като същевременно поддържат адекватно ниво на отчетност пред придържащото се правителство.
2. Могат да използват различни форми на организация за постигане на тази цел. NCP може да се състоят от висши представители от едно или повече министерства, може да бъдат висш държавен служител или правителствена служба, ръководена от висш служител, да бъде междуведомствена група или такава, която да съдържа независими експерти. Представители на бизнес общността, работническите организации и други неправителствени организации също могат да бъдат включени.
3. Ще развият и поддържат връзки с представители на бизнес общността, работническите организации и други участващи страни, които са в състояние да допринесат за ефективното функциониране на *Насоките*.

Б. Информация и популяризиране

Националните контактни точки ще:

1. Направят *Насоките* известни и достъпни по подходящ начин, включително чрез онлайн информация, и на национални езици. Бъдещите инвеститори (вътрешни и външни) следва да бъдат информирани за насоките, когато е уместно.
2. Повишат осведомеността относно *Насоките* и процедурите за тяхното прилагане, включително чрез сътрудничество, според случая, с бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и заинтересованата общественост.
3. Отговорят на запитвания относно *Насоките* от:
 - а) други Национални контактни точки;
 - б) бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и обществеността; и
 - в) правителства на непридържащи се държави.

В. Изпълнение в специфични казуси

Националните контактни точки (NCP) ще допринесат за решаването на проблеми, които възникват във връзка с прилагането на *Насоките* в специфични казуси по начин, който е безпристрастен, предвидим, справедлив и съвместим с принципите и стандартите на *Насоките*. NCP ще предложат форум за обсъждане и ще помогнат на бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и други участващи страни да се справят с повдигнатите проблеми ефективно и своевременно и в съответствие с приложимото законодателство. Осигурявайки тази помощ, NCP:

1. Ще направят първоначален анализ, дали повдигнатите проблеми заслужават по-нататъшно разглеждане и ще отговори на участващите страни.
2. Когато повдигнатите проблеми заслужават допълнително разглеждане, ще предложат консултации, които да помогнат на участващите страни да разрешат проблемите. За тази цел NCP ще се консултират с тези страни и, когато е уместно:
 - а) ще потърсят съвет от съответните органи и/или представители на бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и съответните експерти;
 - б) ще се консултират с NCP в другата държава или държави;
 - в) ще потърсят ръководството на Комитета, ако има съмнение относно тълкуването на *Насоките* при определени обстоятелства.

- г) ще предлагат и със съгласието на участващите страни ще улеснят достъпа до консенсусни и съвместни средства, като помирение или медиация, за да подпомогнат страните в решаването на проблемите.
3. След приключване на процедурите и след консултация със участващите страни, ще оповестяват резултатите от процедурите публично, като отчитат необходимостта от защита на чувствителната бизнес и друга информация за участващите страни, като издават:
- а) становище, когато NCP решат, че повдигнатите проблеми не заслужават по-нататъшно разглеждане. Становището трябва да описва като минимум повдигнатите проблеми и причините за решението на NCP;
 - б) доклад, когато страните са постигнали съгласие по повдигнатите проблеми. Докладът трябва да описва като минимум повдигнатите проблеми, процедурите, които NCP са започнали в помощ на страните и когато е постигнато съгласие. Информация за съдържанието на споразумението ще бъде включена само доколкото участващите страни са се съгласили по него;
 - в) становище, когато не е постигнато споразумение или когато страна не желае да участва в процедурите. Това становище трябва да описва като минимум повдигнатите проблеми, причините, поради които NCP са решили, че повдигнатите проблеми заслужават по-нататъшно разглеждане и процедурите, които NCP инициират при подпомагане на страните. NCP ще направят препоръки относно прилагането на *Насоките*, когато е подходящо, които следва да бъдат включени в декларацията. Където е подходящо, становището може да включва и причините, поради които не може да се постигне съгласие.

NCP своевременно ще уведомяват Комитета за резултатите от своите процедури за специфични казуси.

4. За да се улесни решаването на повдигнатите проблеми, ще предприемат подходящи стъпки за защита на чувствителната бизнес и друга информация и интересите на други участващи страни, участващи в конкретния случай. Докато процедурите по параграф 2 са в ход, ще се запази поверителността на производството. В края на процедурите, ако участващите страни не са се споразумели за решаване на повдигнатите проблеми, те са свободни да комуникират и обсъждат тези проблеми. Информацията и възгледите, предоставени по време на производството от друга замесена страна, ще останат поверителни, освен ако тази друга страна не се съгласи с тяхното разкриване или това би противоречало на разпоредбите на националното законодателство.

5. Ако възникнат проблеми в придържащите се страни, ще предприемат стъпки, за да развият разбиране на проблемите и ще следват тези процедури, когато е уместно и приложимо.

Г. Докладване

1. Всяко НСР ще докладва ежегодно пред Комитета.
2. Докладите следва да съдържат информация за естеството и резултатите от дейностите на НСР, включително дейностите по изпълнение в специфични казуси.

II. Инвестиционен комитет

1. Комитетът ще разгледа исканията на НСР за съдействие при осъществяване на техните дейности, включително в случай на съмнение относно тълкуването на *Насоките* при определени обстоятелства.
2. За да повиши ефективността на *Насоките* и за насърчаване на функционалната еквивалентност на НСР, Комитетът ще:
 - а) разгледа докладите на НСР;
 - б) обмисля обосновано представяне от страна на прдържачата се държава, консултативен орган или OECD Watch за това дали НСР изпълнява своите отговорности по отношение на работата с специфични казуси;
 - в) обмисля издаване на разяснение, когато придържащата се държава, консултативен орган или OECD Watch отправят обосновано становище относно това дали НСР правилно са интерпретирали *Насоките* в специфични казуси;
 - г) отправя препоръки, ако е необходимо, за подобряване на функционирането на НСР и ефективно прилагане на *Насоките*;
 - д) си сътрудничи с международни партньори;
 - е) се ангажира със заинтересовани непридържащи се държави по проблеми, обхванати от *Насоките* и тяхното прилагане.
3. Комитетът може да търси и обмисля съвет от експерти по всякакви проблеми, обхванати от *Насоките*. За тази цел Комитетът ще вземе решение за подходящи процедури.
4. Комитетът ще изпълнява ефективно и своевременно своите отговорности.

5. При изпълнението на своите отговорности, Комитетът ще бъде подпомаган от Секретариата на ОИСР, който под общото ръководство на Инвестиционния комитет и при спазване на програмата за работа и бюджет на Организацията:

- а) ще служи за централно звено на информация за НСР, които имат проблеми относно насърчаването и прилагането на *Насоките*;
- б) ще събира и предоставя публично достъпна подходяща информация за последните тенденции и възникващите практики по отношение на промоционалните дейности на НСР и прилагането на *Насоките* в специфични казуси. Секретариатът ще разработи унифицирани формати за докладване, за да подпомогне създаването и поддържането на актуална база данни за специфични казуси и ще извършва редовен анализ на тези специфични казуси;
- в) ще улеснява дейностите за партньорско обучение, включително доброволните партньорски оценки, както и изграждането на капацитет и обучението, по-специално за НСР на новите съседни страни, относно процедурите за прилагане на насоките, като насърчаване и улесняване на помирието и медиацията;
- г) ще улеснява сътрудничеството между НСР, когато е уместно; и
- д) ще популяризира *Насоките* в съответните международни форуми и срещи и ще предоставя подкрепа на НСР и Комитета в техните усилия за повишаване на осведомеността за *Насоките* сред непридържащите се държави.

Коментари относно процедурите за изпълнение на Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия

1. Решението на Съвета представлява ангажимент на придържащите се държави да продължат прилагането на препоръките, съдържащи се в текста на насоките. Процедурните *Насоки* както за НСР, така и за инвестиционния комитет са приложени към решението на Съвета.
2. Решението на Съвета определя ключовите отговорности на придържащите се държави за Насоките по отношение на НСР, обобщени, както следва:
 - Създаване на НСР (които ще вземат предвид процедурните указания, приложени към решението) и информирание на заинтересованите страни за наличието на инструменти, свързани с насоките.
 - Осигуряване на необходимите човешки и финансови ресурси.
 - Даване на възможност на НСР в различни държави да си сътрудничат помежду си при необходимост.
 - Даване на възможност на НСР да се събират редовно и да докладват пред Комитета.
3. Решението на Съвета също така определя отговорностите на Комитета за *Насоките*, включително:
 - Организиране на обмен на мнения по проблеми, свързани с *Насоките*.
 - Издаване на пояснения при необходимост.
 - Провеждане на обмен на мнения относно дейността на НСР.
 - Докладване пред Съвета на ОИСР относно *Насоките*.
4. Инвестиционният комитет е органът на ОИСР, отговорен за надзора върху функционирането на Насоките. Тази отговорност се отнася не само за *Насоките*, но за всички елементи на Декларацията (Национален инструмент за третиране и инструментите за международни инвестиционни стимули и възпиращи фактори и конфликтни изисквания). Комитетът се стреми да гарантира спазването и разбирането на всеки елемент от Декларацията и всички те да се допълват и да работят в хармония помежду си.

5. Като отразява нарастващото значение на отговорното бизнес поведение за страни извън ОИСР, решението предвижда ангажиране и сътрудничество с неприсъединяващи се страни по проблеми, обхванати от *Насоките*. Тази разпоредба позволява на Комитета да организира специални срещи със заинтересовани непридържащи се държави, за да насърчи разбирането на стандартите и принципите, съдържащи се в *Насоките* и процедурите за тяхното прилагане. При спазване на съответните процедури на ОИСР, Комитетът може също така да ги свързва със специални дейности или проекти за отговорно бизнес поведение, включително като ги кани на своите заседания и на кръгли маси за корпоративна отговорност.
6. В изпълнение на проактивна програма Комитетът ще си сътрудничи с NCP и ще търси възможности за сътрудничество с консултативните органи, OECD Watch и други международни партньори. Допълнителни насоки за
7. NCP в това отношение са дадени в параграф 18.

I. Коментари относно процедурните насоки за NCP

8. Националните контактни точки имат важна роля за повишаване на профила и ефективността на *Насоките*. Въпреки че предприятията са отговорни за спазването на *Насоките* при ежедневното им поведение, правителствата могат да допринесат за подобряване на ефективността на процедурите по прилагане. За тази цел те постигнаха съгласие, че са оправдани по-добри насоки за поведението и дейностите на NCP, включително чрез редовни заседания и надзор на комитета.
9. Много от функциите в Процедурното ръководство на решението не са нови, но отразяват опита и препоръките, разработени през годините. Чрез тяхната изричност очакваното функциониране на механизмите за прилагане на Насоките става по-прозрачно. Всички функции са очертани в четири части от Процедурните насоки, отнасящи се до NCP: институционални договорености, информация и популяризиране, прилагане при специфични казуси и отчитане.
10. Тези четири части са предшествани от уведен параграф, който определя основната цел на NCP, заедно с основни критерии за насърчаване на концепцията за „функционална еквивалентност“. Тъй като правителствата получават гъвкавост в начина на организиране на NCP, NCP трябва да функционират по видим, достъпен, прозрачен и отчетлив начин. Тези критерии ще ръководят NCP при осъществяването на техните дейности и също така ще подпомогнат

Основни критерии за функционална еквивалентност в дейностите на НСР

Видимост. В съответствие с решението, придържащите се правителства се съгласяват да номинират НСР, а също и да информират бизнес общността, работническите организации и други заинтересовани страни, включително НСР, за наличието на инструменти, свързани с НСР, при прилагането на *Насоките*. Очаква се правителствата да публикуват информация за своите НСР и да вземат активна роля в популяризирането на *Насоките*, които могат да включват домакинство на семинари и срещи по инструмента. Тези събития могат да бъдат организирани в сътрудничество с бизнеса, труда, неправителствените организации и други заинтересовани страни, макар и не непременно с всички групи при всеки случай.

Достъпност. Лесният достъп до НСР е важен за ефективното им функциониране. Това включва улесняване на достъпа от бизнеса, труда, НСР и други членове на обществеността. Електронните комуникации също могат да помогнат в това отношение. НСР биха отговорили на всички законни искания за информация и също така се ангажират да се справят по конкретни проблеми, повдигнати от заинтересованите страни по ефективен и навременен начин.

Прозрачност. Прозрачността е важен критерий по отношение на приноса ѝ към отчетността на НСР и за спечелване на доверието на широката общественост. По този начин, като общ принцип, дейностите на НСР ще бъдат прозрачни. Независимо от това, когато НСР предлага своите „добри офиси“ в прилагането на насоките в специфични казуси, в интерес на тяхната ефективност ще бъде да се предприемат подходящи стъпки за установяване на поверителност на производството. Резултатите ще бъдат прозрачни, освен ако запазването на поверителността не е в интерес на ефективното прилагане на *Насоките*.

Отчетност. По-активната роля по отношение на подобряването на профила на *Насоките* - и техния потенциал за подпомагане на управлението на трудни проблеми между предприятията и обществата, в които те оперират - също ще постави обществената дейност на НСР в публичното пространство. В национален мащаб парламентите могат да играят роля. Годишните доклади и редовни срещи на НСР ще предоставят възможност за споделяне на опит и насърчаване на „най-добрите практики“ по отношение на НСР. Комитетът ще проведе също така обмен на мнения, при който ще бъде обменен опит и може да се оцени ефективността на дейностите на НСР.

Институционални договорености

11. Ръководството на НСР трябва да бъде такова, че да запази доверието на социалните партньори и други заинтересовани страни и да насърчи публичния профил на *Насоките*.
12. Независимо от структурата, която правителствата са избрали за своите НСР, те могат също така да създадат консултативни или надзорни органи за много заинтересовани страни, които да подпомагат НСР в техните задачи.
13. НСР, независимо от техния състав, се очаква да развиват и поддържат връзки с представители на бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и други заинтересовани страни.

Информация и популяризиране

14. Функциите на НСР, свързани с информацията и популяризирането, са от основно значение за подобряване на профила на *Насоките*.
15. НСР са длъжни да направят по-добре известни и достъпни *Насоките* онлайн и чрез други подходящи средства, включително на национални езици. Версиите на английски и френски език ще бъдат достъпни от ОИСР и се насърчават връзките към уебсайта с *Насоките*. По целесъобразност НСР ще предоставят на бъдещите инвеститори, както външни, така и вътрешни, информация за *Насоките*.
16. НСР следва да предоставят информация за процедурите, които страните трябва да следват при повдигане или отговор на специфични казуси. Те следва да включват съвети относно информацията, която е необходима за повдигане на специфични казуси, изискванията за страните, участващи в специфични казуси, включително поверителност, както и за процесите и индикативните срокове, които ще бъдат следвани от НСР.
17. В усилията си да повишат осведомеността относно *Насоките*, НСР ще си сътрудничат с голямо разнообразие от организации и лица, включително, ако е уместно, с бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и други заинтересовани страни. Такива организации имат силен дял в популяризирането на *Насоките* и техните институционални мрежи предоставят възможности за популяризиране, които, ако бъдат използвани за тази цел, значително ще засилят усилията на НСР в това отношение.
18. Друга основна дейност, която се очаква от НСР, е да отговаря на законни запитвания. В тази връзка бяха отделени три групи: *i*) други НСР (отразяващи разпоредба в решението); *ii*) бизнес общността, работническите организации, други неправителствени организации и обществеността; и *iii*) правителства на непридържащите се страни.

Проактивна програма

19. В съответствие с проактивната програма на Инвестиционния комитет, НСР следва да поддържа редовни контакти, включително срещи, със социални партньори и други заинтересовани страни, за да:
- а) обмислят нови развития и възникващи практики във връзка с отговорното бизнес поведение;
 - б) подкрепят положителния принос на предприятията за икономическия, социалния и екологичния прогрес;
 - в) участват, когато е подходящо, в инициативи за съвместна работа за идентифициране и реагиране на рискове от неблагоприятни въздействия, свързани с конкретни продукти, региони, сектори или индустрии.

Партньорско обучение

20. Освен че допринасят за работата на Комитета за повишаване на ефективността на *Насоките*, НСР ще участват в съвместни дейности за партньорско обучение. По-специално, те се насърчават да участват в хоризонтални, тематични партньорски проверки и доброволни партньорски оценки на НСР. Такова партньорско обучение може да се осъществи чрез срещи в ОИСР или чрез пряко сътрудничество между НСР.

Изпълнение при специфични казуси

21. Когато възникнат проблеми, свързани с прилагането на *Насоките* в специфични казуси, от НСР се очаква да помогне за тяхното разрешаване. Този раздел от Процедурните насоки предоставя *Насоки* за НСР относно това как да обработват специфични казуси.
22. Ефективността на процедурата за специфични казуси зависи от добросъвестното поведение на всички страни, участващи в процедурите. Добросъвестното поведение в този контекст означава своевременно реагиране, поддържане на поверителност, когато е уместно, въздържане от погрешно представяне на процеса и заплашване или предприемане на репресии срещу страни, участващи в процедурата, и истинско участие в процедурите с оглед намиране на решение на повдигнатите проблеми в съответствие с *Насоките*.

Ръководни принципи при специфични казуси

23. В съответствие с основните критерии за функционална еквивалентност в своите дейности НКП следва да се справят със специфични казуси по начин, който е:

Обективен. NCP следва да осигурят безпристрастност при решаването на специфични казуси.

Предсказуем. NCP следва да осигурят предвидимост чрез предоставяне на ясна и обществено достъпна информация за ролята им в разрешаването на специфични казуси, включително осигуряване на консултации, етапите на процес на конкретния случай, включително индикативни срокове, и потенциалната роля, която те могат да играят при наблюдение на изпълнението на споразуменията, постигнати между страните.

Справедлив. NCP следва да гарантират, че страните могат да участват в процеса при справедливи и безпристрастни условия, например чрез осигуряване на разумен достъп до източници на информация, свързани с процедурата.

Съвместим с насоките. NCP следва да работят в съответствие с принципите и стандартите, съдържащи се в *Насоките*.

Координация между NCP при специфични казуси

24. Като цяло проблемите ще се решават от NCP на държавата, в която са възникнали проблемите. Сред придържащите се страни такива проблеми първо ще бъдат обсъждани на национално ниво и, когато е целесъобразно, ще бъдат разгледани на двустранно ниво. NCP на държавата-домакин следва да се консултира с NCP на държавата по произход в усилията си да помогне на страните за разрешаване на споровете. NCP на държавата по произход следва да се стреми да предостави своевременно подходящо съдействие, когато бъде поискано от NCP на държавата-домакин.
25. Когато възникнат проблеми от дейността на предприятието, която се осъществява в няколко прилежащи страни или от дейността на група предприятия, организирани като консорциум, съвместно предприятие или друга подобна форма, базирана в различни придържащи се страни, участващите NCP следва да се консултират с оглед постигане на споразумение за това кое NCP ще поеме водеща роля в подпомагането на страните. NCP могат да потърсят помощ от председателя на Инвестиционния комитет за постигане на такова споразумение. Водещото NCP следва да се консултира с другите NCP, които следва да предоставят подходяща помощ, когато това се изисква от водещото NCP. Ако страните не успеят да постигнат споразумение, водещото NCP следва да вземе окончателно решение в консултация с другите NCP.

Първоначален анализ

26. При извършване на първоначален анализ относно това, дали повдигнатият проблем заслужава по-нататъшно разглеждане, NCP ще

трябва да определят, дали проблемът е *добросъвестен (bona fide)* и дали има значение за прилагането на *Насоките*. В този контекст НСР ще вземат предвид:

- идентичността на съответната страна и нейният интерес към въпроса.
- дали въпросът е съществен и аргументиран.
- дали изглежда има връзка между дейностите на предприятието и повдигнатия въпрос в конкретния случай.
- значението на приложимото законодателство и процедури, включително съдебни решения.
- как подобни проблеми са били разглеждани или се обработват в други вътрешни или международни производства.
- дали разглеждането на конкретния въпрос ще допринесе за целите и ефективността на *Насоките*.

27. Когато оценяват значимостта на процедурата за конкретния случай на други вътрешни или международни производства, които се занимават паралелно с подобни проблеми, НСР не следва да решават, че проблемите не заслужават по-нататъшно разглеждане единствено защото са проведени паралелни производства, са в ход или са на разположение на заинтересованите страни. НСР следва да преценят, дали предложението на консултации може да допринесе положително за решаването на повдигнатите проблеми и не би създало сериозни преразсъдъци за никоя от страните, участващи в тези други производства, или да предизвика неуважение към съдебната ситуация. При извършването на такава оценка НСР биха могли да вземат предвид практиката сред другите НСР и, когато е подходящо, да се консултират с институциите, в които се провежда или може да се провежда паралелна процедура. Страните следва също така да подпомагат НСР при разглеждане на тези проблеми, като предоставят съответна информация за паралелните производства.

28. След първоначалната си оценка НСР ще отговорят на заинтересованите страни. Ако НСР решат, че въпросът не заслужава по-нататъшно разглеждане, те ще информират страните за причините за своето решение.

Предоставяне на помощ на страните

29. Когато повдигнатите проблеми заслужават по-нататъшно разглеждане, НСР ще обсъди въпроса допълнително със заинтересованите страни и ще предложи „добри офиси“ в опит да допринесе неофициално за разрешаването на проблемите. Където е уместно, НСР ще следват процедурите, посочени в параграф С-2а) до С-2d). Това може да включва търсене на съвети от съответните органи, както и представители на бизнес общността, трудови организации, други

Консултациите с NCP в други държави или търсенето на насоки по проблеми, свързани с тълкуването на *Насоките*, също могат да помогнат за разрешаването на въпроса.

30. Като част от предоставянето на консултации и, когато е уместно за разглежданите проблеми, NCP ще предлагат или улесняват достъпа до консенсусни и съвместни процедури, като помирение или медиация, за да подпомогнат справянето с разглежданите проблеми. Подобно на приетите практики за помирителни и медиационни процедури, тези процедури ще се използват само при съгласие на заинтересованите страни и техния ангажимент да участват добросъвестно по време на процедурата.
31. Когато предлагат своите консултации, NCP могат да предприемат стъпки за защита на идентичността на участващите страни, когато има сериозни причини да смятат, че разкриването на тази информация би навредило на една или повече от страните. Това може да включва обстоятелства, при които може да е необходимо да се задържи идентичността на дадена страна или страни от съответното предприятие.

Заключение на процедурите

32. От NCP се очаква винаги да предоставят публично достояние на резултатите от специфични казуси в съответствие с параграфи С-3 и С-4 от Процедурните насоки.
33. Когато NCP, след като извърши първоначалната си оценка, реши, че повдигнатите проблеми в конкретния случай, не заслужават по-нататъшно разглеждане, те ще направят обществено достъпно изявление след консултации със заинтересованите страни и като вземат предвид необходимостта от запазване на поверителността на чувствителна бизнес и друга информация. Ако NCP вярва, че въз основа на резултатите от първоначалната си оценка би било несправедливо публично да идентифицира дадена страна в изявление за своето решение, те могат да съставят изявлението, за да защитят идентичността на страната.
34. NCP могат също така да направят обществено достъпно своето решение относно това, че повдигнатите проблеми заслужават по-нататъшно разглеждане и предлагането на консултации на участващите страни.
35. Ако участващите страни постигнат съгласие по повдигнатите проблеми, страните трябва да разгледат в споразумението си как и до каква степен съдържанието на споразумението следва да бъде публично достъпно. NCP, след консултация със страните, ще направи публично достояние доклад с резултатите от производството. Страните могат също така да се съгласят да потърсят съдействието на NCP при проследяване на изпълнението на споразумението и NCP може да го направи при условия, договорени между страните и NCP.

36. Ако участващите страни не успеят да постигнат съгласие по повдигнатите проблеми или ако NCP установят, че една или повече от страните в конкретния сличай не желаят да се ангажират или да участват добросъвестно, NCP ще издадат изявление и ще направи препоръки, когато е подходящо, относно прилагането на Насоките. В тази процедура става ясно, че NCP ще издадат изявление, дори когато смятат, че не се изисква конкретна препоръка. Изявлението следва да идентифицира заинтересованите страни, проблемите, свързани с тях, датата, на която проблемите са повдигнати до NCP, препоръките на NCP и всички забележки, които NCP считат за целесъобразно да включат в причините, поради които производството не е довело до споразумение.
37. NCP следва да предоставят възможност на страните да коментират проект на изявление. Изявлението обаче е това на NCP и в правомощията на NCP е да решат, дали да променят проекта на изявление в отговор на коментари на страните. Ако NCP отправят препоръки към страните, при конкретни обстоятелства може да е целесъобразно NCP да предприемат последващи действия със страните по отговора им на тези препоръки. Ако NCP преценят, че е целесъобразно да проследяват своите препоръки, в изявлението на NCP следва да се обърне внимание на срока за това.
38. Изявления и доклади за резултатите от процедурите, оповестени публично от NCP, могат да бъдат от значение за администрирането на правителствените програми и политики. За да насърчават съгласуваността на политиките, NCP се насърчават да информират тези правителствени агенции за своите изявления и доклади, когато е известно от NCP, че са от значение за политиките и програмите на конкретна агенция. Тази разпоредба не променя доброволния характер на *Насоките*.

Прозрачност и поверителност

39. Прозрачността се признава като общ принцип за поведението на НКП при работата им с обществеността (виж параграф 9 в раздел „Основни критерии“ по-горе). Параграф С-4 от Процедурните насоки обаче признава, че има конкретни обстоятелства, при които е важна поверителността. NCP ще предприемат подходящи стъпки за защита на чувствителната бизнес информация. Също така, друга информация, като например самоличността на лицата, участващи в процедурите, следва да се пази като поверителна в интерес на ефективното прилагане на *Насоките*. Разбираемо е, че производството включва фактите и аргументите, представени от страните. Независимо от това, остава важно да се постигне баланс между прозрачност и поверителност, за да се изгради доверие в процедурите на насоките и да се насърчи тяхното ефективно прилагане. Следователно, докато в параграф С-4 широко се очертава, че процедурите, свързани с прилагането, обикновено са поверителни, резултатите обикновено са

Проблеми, възникващи в непридържащи се държави

40. Както е отбелязано в параграф 2 от Глава „Понятия и принципи“, предприятията се насърчават да спазват *Насоките*, където и да работят, като вземат предвид конкретните обстоятелства на всяка държава-домакин.

- В случай, че проблеми, свързани с *Насоките*, възникнат в непридържаща се държава, местните НСР ще предприемат стъпки за развиване на разбирането на проблемите, свързани с тях. Въпреки че невинаги е възможно да се получи достъп до цялата съответна информация или да се обединят всички заинтересовани страни, НСР може все още да е в състояние да провежда разследвания и да извършва други дейности по установяване на факти. Примери за такива стъпки могат да включват свързване с ръководството на предприятието в родината и, ако е подходящо, посолства и правителствени служители в непридържащата се държава.
- Конфликтите със законите, разпоредбите, правилата и политиките на държавата-домакин могат да затруднят ефективното прилагане на *Насоките* в определени случаи по-трудно, отколкото в придържащите се страни. Както е отбелязано в коментара към Глава „Общи политики“, макар *Насоките* да се простират извън закона в много случаи, те не трябва и не са предназначени да поставят предприятие в ситуация, в която е изправено пред противоречиви изисквания.
- Участващите страни ще трябва да бъдат информирани за ограниченията, присъщи на прилагането на *Насоките* в непридържащи се държави.
- Проблемите, свързани с *Насоките* в непридържащите се държави, също могат да бъдат обсъждани на заседанията на НСР с оглед изграждането на експертен опит в работата с проблеми, възникващи в непридържащите се държави.

Индикативна времева рамка

41. Процедурата при специфични казуси включва три различни етапа:

1. *Първоначален анализ и решение, дали да се предлагат консултации за подпомагане на страните:* НСР трябва да се стремят да приключат първоначалната оценка в рамките на три месеца, въпреки че може да е необходимо допълнително време, за да се съберат информация, необходима за информирано решение.

2. *Подпомагане на страните в техните усилия за решаване на повдигнатите проблеми:* Ако NCP решат да предложат своите консултации, те трябва да се стремят да улеснят своевременното разрешаване на споровете. Като признават, че напредъкът чрез консултации, включително медиация и помирение, в крайна сметка зависи от участващите страни, NCP следва, след консултации със страните, да установят разумен срок за дискусия между страните за решаване на повдигнатите проблеми. Ако не успеят да постигнат споразумение в рамките на този срок, NCP следва да се консултират със страните относно стойността на продължаване на помощта си на страните; ако NCP стигне до заключението, че продължаването на процедурата вероятно няма да бъде продуктивно, те следва да приключат процеса и да пристъпят към подготовка на изявление.
 3. *Приключване на процедурите:* NCP следва да публикува своето изявление или доклад в рамките на три месеца след приключване на процедурата.
42. Като общ принцип NCP следва да се стремят да приключат процедурата в рамките на 12 месеца от получаването на конкретния случай. Признава се, че този срок може да се наложи да бъде удължен, ако обстоятелствата го налагат, например когато проблемите възникват в непридържача се държава.

Докладване пред инвестиционния комитет

43. Отчитането би било важна отговорност на NCP, което също би помогнало за изграждането на база от знания и основни компетенции за повишаване на ефективността на *Насоките*. В тази светлина NCP ще докладват на Инвестиционния комитет, за да включат в Годишния доклад за насоките на ОИСР информация за всички специфични казуси, които са инициирани от страните, включително тези, които са в процес на първоначален анализ, тези, за които предложенията за консултации са разширени и дискусиите са в ход, както и тези, в които NCP са решили да не предлагат предложения за консултации след първоначален анализ. При отчитане на дейностите по прилагане в специфични казуси, NCP ще се съобразяват със съображенията за прозрачност и поверителност, както е посочено в параграф С-4.

II. Коментари относно процедурните насоки за инвестиционния комитет

44. Процедурните насоки към решението на Съвета предоставят допълнителни насоки на комитета при изпълнение на неговите отговорности, включително:
- Ефективно и своевременно изпълнение на отговорностите му.
 - Разглеждане на искания от NCP за съдействие.
 - Провеждане на обмен на мнения относно дейността на NCP.
 - Предоставяне на възможност за търсене на съвет от международни партньори и експерти.
45. Незадължителният характер на *Насоките* пречи на Комитета да действа като съдебен или квазисъдебен орган. Освен това констатациите и изявленията, направени от NCP (различни от тълкуванията на *Насоките*), не бива да се поставят под въпрос чрез препращане до Комитета. Разпоредбата, че Комитетът няма да достигне до заключения относно поведението на отделни предприятия, е запазена в самото решение.
46. Комитетът ще разгледа исканията на NCP за съдействие, включително в случай на съмнение относно тълкуването на *Насоките* при конкретни обстоятелства. Този параграф отразява параграф С-2в) от Процедурните насоки към решението на Съвета относно NCP, където NCP са поканени да потърсят ръководството на Комитета, ако се съмняват в тълкуването на *Насоките* при тези обстоятелства.
47. Когато обсъжда дейностите на NCP, Комитетът може да отправя препоръки, ако е необходимо, за подобряване на тяхното функциониране, включително по отношение на ефективното прилагане на *Насоките*.
48. Обосновано подаване от страна на придържаща се държава, консултативен орган или OECD Watch, че NCP не изпълняват процедурните си отговорности при прилагането на насоките в специфични казуси също ще бъде разгледано от Комитета. Това допълва разпоредбите в раздела на Процедурните насоки, отнасящи се до NCP, отчитащи дейността си.
49. Поясненията на значението на *Насоките* на многостранно равнище ще останат ключова отговорност на Комитета, за да се гарантира, че значението на *Насоките* няма да варира в различните страни. Също ще бъде разгледано обосновано подаване от страна на придържаща се държава, консултативен орган или OECD Watch по отношение на това, дали тълкуването на NCP на *Насоките* е в съответствие с тълкуванията на Комитета.

50. За да се ангажира с непридържачи се държави по проблеми, обхванати от *Насоките*, Комитетът може да покани заинтересовани неоридържачи се държави на своите заседания, годишни кръгли маси за корпоративна отговорност и срещи, свързани с конкретни проекти за отговорно бизнес поведение.
51. И накрая, Комитетът може да пожелае експертите да се занимават и да докладват по по-широки проблеми (например детски труд или права на човека) или по отделни проблеми или да подобрят ефективността на процедурите. За тази цел Комитетът би могъл да поиска вътрешни експертизи на ОИСР, международни организации, консултативни органи, неправителствени организации, академци и други. Разбираемо е, че това няма да стане панел за уреждане на отделни проблеми.

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО И РАЗВИТИЕ

ОИСР е уникален форум, където правителствата работят заедно за справяне с икономическите, социалните и екологичните предизвикателства на глобализацията. ОИСР също е начело на усилията за разбиране и подпомагане на правителствата да отговорят на новите развития и опасения, като корпоративно управление, информационна икономика и предизвикателствата на застаряващото население. Организацията предоставя среда, в която правителствата могат да сравняват политическия опит, да търсят отговори на често срещаните проблеми, да идентифицират добри практики и да работят за координиране на вътрешната и международната политика.

Страните членки на ОИСР са: Австралия, Австрия, Белгия, Канада, Чили, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Исландия, Ирландия, Израел, Италия, Япония, Корея, Люксембург, Мексико, Холандия, Нова Зеландия, Норвегия, Полша, Португалия, Словашката република, Словения, Испания, Швеция, Швейцария, Турция, Обединеното кралство и САЩ. Европейският съюз участва в работата на ОИСР.

Изданието на ОИСР разпространява широко резултатите от събирането на статистически данни на Организацията и изследванията по икономически, социални и екологични проблеми, както и конвенциите, указанията и стандартите, съгласувани от нейните членове.

Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия

Издание 2011 г.

Съдържание

Декларацията на ОИСР за международните инвестиции и мултинационалните предприятия

Част I - Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия: препоръки за отговорно бизнес поведение в глобален контекст

Предговор

- I. Понятия и принципи
- II. Общи политики
- III. Оповестяване
- IV. Права на човека
- V. Заестост и индустриални отношения
- VI. Околна среда
- VII. Борба с подкупите, искане на подкупи и изнудване
- VIII. Интереси на потребителите
- IX. Наука и технологии щ
- X. Конкуренция
- XI. Облагане с данъци

Част II - Процедури за изпълнение на Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия

Процедурни насоки

Коментари относно процедурите за изпълнение

Моля, цитирайте настоящата публикация като:

ОИСР (2011), *Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия*, Издание на ОИСР.

<http://dx.doi.org/10.1787/9789264115415-en>

Настоящият документ е публикуван в *онлайн библиотеката на ОИСР (OECD iLibrary)*, която обединява всички книги, периодични издания и статистическите бази данни на ОИСР. Посетете www.oecd-ilibrary.org за повече информация.

